

268 Ft,
határon túl: 1 Euro

MAGYAR TEÁTRUM

XIV. évfolyam, 3. szám • 2022. március

A Magyar Teátrumi Társaság havilapja

www.magyarateatrum.hu

Friss hírek a magyarateatrum ONLINE oldalán!

Szemenyei János

5. oldal

Ördögölő Józsiás újra győz Tamási Áron előtt tiszteleg a soproni színház

Márciusban is látható az Ördögölő Józsiás a Soproni Petöfi Színházban. Tamási Áron művéből készült produkció zeneszerzője a Kossuth-díjas Szarka Gyula, a rendező a Jászai-díjas Pataki

András. A családi színházi élményt kínáló látványos zenés tündérajáték több korosztálynak szóló történetet mutat be tündérekről, ördögökről, hatalomról, árulásról, hazaszeretetről, hűség-

ről, szerelemről meszeszerűen. A leg-hűségesebb város teátrumában ezzel a produkcióval egyttal tisztelegnek a 125 éve született népszerű író előtt a Tamási-émlékévben.

Nógrád megyének és Salgótarjának kijárt a színház!

Advent a Hargitán - avagy a szeretet és a soha el nem múló remény...

Tíz éves fennállását jegyzi idén a salgótarjáni Zenthe Ferenc Színház. A teátrum 2012-ben, névadó művésze születése évfordulóján április 24-én alakult meg. Azóta hatalmas utat jártak be, amelynek fő középpontjában a művészet, az érték, a hit, és az a hatalmas akarat állt, amely jellemzi őket ma is. Thália szeretete és a "soha el nem múló remény..."

Sóvári-Fehér Anna a fiatal Fedák Sári szerepében

Tanulni szeretne, élményt adni, boldog lenni

Tavaly ősz óta több fiatal színművész debütált sikerrel a Győri Nemzeti Színházban. Idén bemutatkozik a 22 éves Sóvári-Fehér Anna is: a kaposvári Rippl-Rónai Művészeti Kar színművészeti szakának harmadéves hallgatója, aki nem kis feladatot kapott március első premierjén, A minden jegy elkelt című darabban. Vele beszélgettünk élete döntéseiről, a jövőre vonatkozó reményeiről.

Harc a reményért Agón-ösbemutató a Nemzeti Színházban

„Káromkodásból katedrális performansz, csak TE érted” – így jelzi a színlap a Nemzeti Színház új bemutatójának, az Agónnak a műfaját. Józsa Péter Pál monológjából az ókori görög színház miliójét felidéző teret és színházi nyelvet formált Vidnyánszky Attila rendező, az egyszereplős darab itt több figurára bomlik, a sűrű szövetű előadásban zenészek, szóló-énekesek és a Honvéd Férfikar tagjai teremtik meg a színészekkel együtt a produkció egészen különleges atmoszféráját.

Harc a reményért

Agón-öszbemutató a Nemzeti Színházban

„Káromkodásból katedrális performansz, csak TE érted” – így jelzi a színlap a Nemzeti Színház új bemutatójának, az Agónnak a műfaját. Józsa Péter Pál monológjából az ókori görög színház miliójét felidéző teret és színházi nyelvet formált Vidnyánszky Attila rendező, az egyszereplős darab itt több figurára bomlik, a sűrű szövétű előadásban zenészek, szólóénekesek és a Honvéd Férfikar tagjai teremtik meg a színészekkel együtt a produkció egészen különleges atmoszféráját. A március 3-ai főpróbán az Agón rendezője és két szereplője beszélt a próbafolyamatról és az előadásról.

„A darab írója polihisztor volt, kiváló zeneszerző, remek filmes, de díszlettervezőként is megálta volna a helyét, hanem az a sors jut neki, ami jutott” – mondta el Vidnyánszky Attila a szerzővel kapcsolatban. „Józsa Péter Pál szövege egészen döbbenetes. Úgy hét-nyolc éve kerestem meg engem, akkor még a zene nem volt teljesen kész és a szöveg is csak majdnem, úgyhogy leköttem azt a folyamatot is, amíg elkészült. Rögtön az elején tudtam, hogy valamikor színpadra fogom állítani, nagyon megfogott a szöveg sűrített-sége, a rengetegféle asszociáció, a bátor történelmi összefüggés-keresés, az egészek a szívből jövő indulata, az a sikolyhalmaz, ami árad ebből a műből, elképesztően jó minőségű szövegnek tartottam és tartom most is. Leginkább olyan ez, mint egy opera, csak nem áriák szövik át, hanem egy hatalmas monológ az egész. A szerző egy személyre írta, a klasszikus görög színházra visszautaló módon, karral, egy szereplővel, egy arénába helyezve. Ezt továbbgondoltam és nyolc színészre „bontottam szét”. A zene nagyon hangsúlyosan van jelen az előadásban, néhol át is veszi a szó szerepét, mondhatni, legyőzi a szót, de ez is a szerző elképzelése szerint működik. Nagyon komoly munkát végeztünk a darabban, nagy odafigyelést igényel, és az utolsó pillanatig zajlik a finomhangolása a műnek a zenekarral és a kórossal együtt. Nagyon izgalmas munka volt ez a színészekkel is, hiszen minden egyes sorát pontosan meg kellett fejteni, a görög neveknek-történe-teknek utánanéznünk, az utalásokat kibogozni, alapos felkészülést igényelt

a próbafolyamatban. Teljesen másfajta munka volt, mint mondjuk, a Rómeó és Júlia esetében, ahol van egy gyönyörű történet, egyértelmű vonalakkal, karakterekkel. Ebben a szövegben mindez nincs, itt asszociációs irányok vannak, a viszony-rendszert már mi találtuk ki hozzá, de úgy, hogy ne „történetesítsük”, igyekeztem megmaradni az alapanyag diktálta érzetknél, annál az összetettségénél, ami a szövegben is benne van. Ugyanezt az összetettséget képviseli a zene is a dallamfoszlányokban megjelenő idézetekkel, amelyek épp csak picit inspirációt adnak gondolatébresztőül. Az egész darab arra hívja fel a figyelmet, hogy egyszerre vagyunk okozói és elszenvedői tetteink következményeinek, ez a világ azért olyan, amilyen, mert mi tesszük ilyenné. Nem más szabaddítja ránk a háborút, mi vagyunk a felelősök érte, mindannyian. Most is ezt látjuk magunk körül, mire felépülne Európa, és begyógyulnának azok a sebek, amelyek az előző világégekben keletkeztek, addigra, sajnos, újakat okozunk, ennek felelősségével szembe kell néznünk.”

„Először kicsit kétségbeestem a szövegtől” – meséli Martos Hanga, színészhallgató, aki Nagy Mari mellett a női princípiumot képviseli az előadásban. „Annyi mitológiai, történelmi utalást tartalmaz, hogy szinte szótáraznom kellett, igyekeztem mindennek utánanéznünk. Nagyon nagy kihívást jelentett az elvont gondolatokat úgy színpadra rakni, hogy közben szituációkat is érzékeltessünk, igaz ezek valójában kis töredékek csupán. Próbáltam kitalálni, milyen konkrét helyzeteknek felelnek meg a gondolatok, amelyek megjelennek ebben a műben. Voltak hasonló gyakorlataink az egyetemen is, igyekeztem ebből a módszerből kiindulni. A próbákon nagyon sokat ötleteltünk, lépésről lépésre haladtunk, azt lehet mondani, hogy közös alkotói folyamat volt. Mivel ez nem egy hagyományos darab, jobban rá kellett hagyatkoznunk a rendezői koncepcióra, Vidnyánszky Attila útmutatásaira, ez egyúttal azt is jelenti, hogy meg kellett bíznom benne, abban, hogy az egész jól működik majd. Azt hiszem, ez a bizalom megszületett bennem. Nehézség volt viszont a zene, hiszen eleinte nem a zenekarral dolgoztunk együtt, hanem felvételre

próbáltunk, később az élő zenét is nehéz volt megszokni, összehangolni a színpadi történetekkel. A zene viszont nagyon sokat ad hozzá az előadás hangulatához. Nagyon nehézé teszi most ezt az előadást az is, hogy a tartalma összecseng a világ külső történéseivel, a háborúról szóló gondolatok például. Örökérvényű probléma az emberiség történetében az erőszak, vagy a férfi-nő viszonyban az egymás megértése-meg nem értése, ezek mind benne vannak a darabban.”

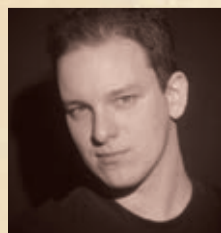
„Olyan ez az egész, mint egy asszociációs áradat, egy hatalmas gondolatfolyam” – mondja Mészáros Martin, az előadás egyik szereplője. „A szöveg elsősorban az érzékekre igyekszik hatni, ehhez a zeneiség is hozzájárul. A szövegben pontosan be vannak jelölve a zenei részek, így gyakorlatilag mi is partitúra szerint mozgunk, Strausz Kálmán karmesterrel úgy gyakoroltuk be, mint egy zeneművet, intett, hogy mikor kell belépünk. Ez merőben újszerű színészi feladat, nagy technikai kihívás volt, hiszen zenei vég-szavakra kell reagálnunk. Maga az alapanyag egy ember védőbeszéde, ezt interpretáljuk úgy, hogy mindenki egy kicsit vádló és vádlott is a történetben, és ehhez építettük hozzá a szituációkat, a szereplők közötti viszonyokat, nehéz, de szép közös munka volt. Teljesen másfajta nyelvet beszélünk, mint amit a néző megszokott, nincs lineáris történet, ez egy helyzet, amelyben egy ember elmond egy vádbeszédet. Mi is asszociálunk a játékkal, azt meséljük el, ami nekünk jutott eszünkbe a szövegről. A néző szerintem akkor jár el jól, ha engedi hatni magára az érzelmeket, és nem akar mindent precízen értelmezni, úgy viszont biztosan hatni fog. Maga a mű nagyon sötét képet fest a világról, de a mi előadásunk végén mégis megszületik a remény, és szerintem ez a legfontosabb üzenet, hogy bármennyire lent vagyunk, bármilyen sötét is ez a kép, ha a végén megcsillan a remény, akkor érdemes küzdeni. A cím is ezt sugallja, az Agón, mert ez azt jelenti, hogy verseny, de inkább az életért, a reményért folyó versenyről van szó, számomra legalábbis ez a mondanivalója. Minden mondata rím a mára, annak ellenére, hogy görög utalásokkal átszőtt a szöveg szellemi háttere.”

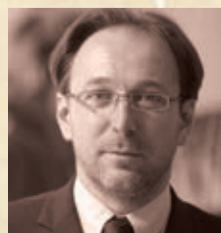
Szerzőink, munkatársaink:

Tarics Péter

Csicsely Zoltán

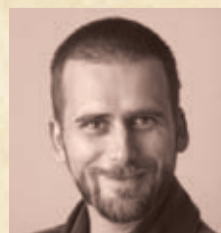
Fekete Péter

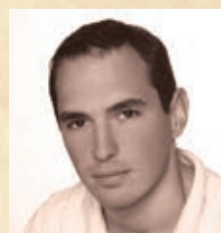
Kovács Attila

Józsa Mihály

Nyári Attila

Ferencz András

Balogh Tibor

KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI LEHETŐSÉGEI A KIALAKULT KRÍZISHELYZETBEN

Tizenhárom kulturális szervezet közös közleménye

Tizenhárom, a kultúra területén tevékenykedő hazai nonprofit és szakmai-érdekvédelmi szervezet, intézmény kereste közös megbeszélésen azokat a lehetőségeket, amelyekkel akár rövid, akár hosszú távon a leghatékonyabban segíthetik az Ukrajnában dúló háború elszenvedőit. A megfogalmazottak szerint a kulturális szféra segítségére a háború lezárása után is szükség lesz, ám a jelenlegi és a későbbi fázisban a leghatékonyabb eszközök eltérőek.

A kulturális szféra intézményei, szervezetei az elmúlt egy hétben adománygyűjtési akciókkal illetve erre történő felhívásaikkal, szállások felajánlásával már bekapcsolódtak az Ukrajnában kirobbant háború menekültjeinek megsegítésébe. Az egyéni és intézményes felajánlások, pénzadományok és tárgyi adományok gyűjtése mellett sok helyen kikerültek a látogatói terekbe a gyűjtőúrnák, a felhívások az adományozásra. Szükség lehet a színházak, múzeumok, könyvtárak szállítási kapacitására is, akár a továbbutazni szán-

dékozó menekültek szállításában, akár az adományok elosztása során.

A megbeszélésen részt vett 13 szervezet, intézmény képviselői egységesen hangsúlyozták: rendkívül fontos az együttműködés a már gyakorlott karitatív szervezetekkel, amelyek az elmúlt napokban feltérképezték a valós igényeket és jelenleg is a leghatékonyabban koordinálják a felajánlásokat. A határmenti területekről egyre inkább a helyi koordinált segítségnyújtás felé tolódik majd el a hangsúly, ahogy a menekültek egyre távolabbi településekre érkeznek majd meg a határ felől, ezért nagyon fontos az együttműködés a helyi önkormányzatokkal is, amelyek az adott helyszínen felmerülő igényekkel, problémákkal leginkább tisztában vannak. Az információáramlás helyi központjaiként léphetnek fel mindennek során a könyvtárak, múzeumok, színházak is nyilvános internetes felületeiken és nyomtatott anyagaikon.

Középtávon fontos feladat, hogy a nálunk tartózkodó menekültek mentális segítése, legalább az átmeneti biztonságérzet megteremtése a számukra. Ezen a téren az előadó-művészet, a zenekarok, kórusok és táncgyűjtések, az alkotó közösségek tehetnek

a legtöbbet, például a gyermekek számára tartott ingyenes bábelőadásokkal, állatkerti, játszótéri látogatások felajánlásával, és gyermekfoglalkoztató tevékenységgel, igénybe véve a helyi könyvtárak, művelődési házak, befogadóhelyek segítségét is. A szülők számára ugyanakkor segítséget jelenthet, ha helyben tudnak, akár néhány napra is, munkát vállalni, a jogi lehetőségek feltérképezése ebben a kérdésben már megkezdődött. A megbeszélésen részt vettek abban is egyetértettek, hogy a segítségnyújtás során a megfelelő jogi háttér, a pénzügyi szabályok betartása nagyon fontos hosszú távon is, hogy a segítő intézmények és civil szervezetek el tudjanak számolni az idejükkel, erőforrásaikkal.

A háború vége után Ukrajna nagyon nehéz helyzetben lesz, a kultúrára szánható forrásaik valószínűleg kiapadnak, ezért a hazai kulturális szférában tevékenykedő, és így a kultúra problémáira érzékeny közönséget elérő szervezetek az alaptevékenységükkel lehetnek majd a leghasznosabbak. Az ukrán és Ukrajna területén élő más nemzetiségű művészek segítségének, a kultúra újjáélesztésének hatékony módja lehet majd az ottani művészek meghívása rendezvényekre, fesztiválokra

fellépőként, illetve bevonásuk a hazai alkotói folyamatokba, így juttatva őket bevételhez. A már itt tartózkodó művészek számára, ahogyan azt a koronavírus-járvány során minden hazai művész is megtapasztalhatta, már most fontos lenne az alkotói lehetőség megteremtése, amihez meg kell találni a megfelelő forrásokat.

A megbeszélés résztvevői és a közlemény aláírói:

Független Előadó-Művészeti Szövetség
KÓTA – Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége
Kulturális Központok Országos Szövetsége
Magyar Fesztivál Szövetsége
Magyar Könyvtárosok Egyesülete
Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége
Magyar Színházi Társaság
Magyar Teátrumi Társaság
Sín Művészeti Központ
Szegedi Nemzeti Színház
Színház- és Filmművészeti Egyetem
Táncpedagógusok Országos Szövetsége
Vidéki Színházigazgatók Egyesülete

Jön a misztériumok évada

Az Esztergomi Várszínház startra készül - Szent Ferentől Szent Erzsébetig

A misztériumok évada várja a közönséget az Esztergomi Várszínház 2022-es nyári évadában már júliustól. Szent Ferenc életéről, Árpád-házi Szent Erzsébet történetéről, Mária evangéliumáról, Noé bárkájáról láthatnak a nézők látványos, nagyszabású produkciókat a műfaji sokszínűség jegyében zenés játékként, musicalként, rockoperaként, operaként.

Az Esztergomi Várszínház idei évadának központi előadásai, üzenetei misztériumokról, hitről, istentapasztalásról, szakrai témájú művekről szólnak, megtartva azt, hogy a műsortervek továbbra is széles kínálatot tudjanak nyújtani a közönségnek több korosztályban az igényes szórakoztatás jegyében.

Júliusi nyitányként Katona Imre Isten komédiája című zenés játékát mutatja be az Esztergomi Várszínház és a Soproni Petőfi Színház Assisi Szent Ferenc életéről, magyarországi ősbemutatóként. Látható majd Görgey Gábor népszerű komédiája, a Komámasszony, hol a stukker a

TEART Kulturális Egyesület előadásában. A Kék Hold világa címmel a Transzformáció Alaptípus és a Spektrum Színház érkezik közös produkcióval a várszínházba.

A Mi volnék nélküled - Jászai Mari emlékezete című monodráma a Gyulai Várszínházból jön Szilágyi Enikő tolmácsolásában. Arad Esztergomban című hétvégén az Aradi Kamaraszínház két előadással vendégeskedik a Dunakanyar városában. Bemutatják Tolsztoj Az élő holttest című művét, és Tom Stoppard világhírű darabját, a Rosencrantz és Guildenstern halott címűt. Ezen kívül a Várhegyen a speciálisan odatelepült Shakespeare automatákból meglepetés produkciókat is előadnak színészek.

A zenés műfaj kedvelőinek érkezik Koós Réka és a Stúdió11 Ensemble zenekar. Két magyar származású francia musicalsztár, Stéphanie Schlessler és a Laurent Bán hozza el Párizsi éjszakák című estjét a Stéphanie Schlessler Orchestra kíséretével Esztergomba. A Magyarok Dalszínház Pécsváradi Zoltán – Vizeli Csaba Állati Story című családi musicallel érkezik. Különleges élménynek ígérkezik Lombos Pál Swing me Amadeus - Mozart operák máshogyan produkció A Kúlvart Proukiótól. A Swing Ginger Táncsoport is ké-

szül egy nyári fellépéssel, s jön a L'art pour l'art TRIÓ a Csirkebefőtél.

Kortárs táncelőadasként tekinthető meg a szezonban a Rómeó és Júlia Kulcsár Noémi Tellabor feldolgozásában. Ugyancsak egyedi és különleges lesz Benjamin Britten Noé bárkája című középkori szövegek alapján készült misztérium-opera bemutatója. Berecz András az Isten bolondja című műsorával csatlakozik a misztériumok évadához.

A gyermekeket várja augusztus elején a XXII. Esztergomi Művész Tábor, amely folytatása az egyedülálló hagyománnyal bíró bábostábornak. Ennek keretében láthatnak táncjátékot Sün Sári világot lát címmel a Spirit Dance Company előadásában. Hedry Mária mesedarábját, a Tündér Mírárt a Zentai Magyar Kamaraszínház hozza el kicsiknek és nagyoknak.

A bazília előtti nagyszínpadon zárul majd a misztériumok évada két nagyszabású, látványos, grandiózus produkcióval. Tolcsvay László-Müller Péter-Müller Péter Sziámi Mária evangéliuma rockoperája augusztus 16-án látható. Ezután sztárszerposztással mutatják be Az Ég tartja a Földet – Erzsébet, a szerelem szentje című nagyszabású musicalt Árpád-házi Szent Erzsébetéről. Szikora Róbert, Lezsák Sándor és Zsuffa Tünde darabját augusztus 19-én tekinthetik meg a nézők Esztergomban egyedülálló jelmez-és látványvilággal, lélekemelő történelmi időutazásként a Forrás Produkció előadásában Cseke Péter rendezésében.

Duna Művészegyüttes: Szépséges Mezőség

A Duna Művészegyüttes az erdélyi Mezőség színes zenei és táncművészetét idézte meg októberben bemutatott új előadásában, melyben monumentális, mozgatható díszletelemek és szemet gyönyörködtető fénytechnika emlékeztette a közönséget a Mezőség dombsgaira. A közönség vastapsal ünnepelte a premiért, amely mind a táncosok mind a rendező, koreográfusok munkáját dicséri. A bemutatóra készülve több kiváló szakember segítette az Együttes munkáját: a darab Kocsis Enikő, Fitos Dezső, Farkas Tamás és Juhász Zsolt koreográfáira épül.

Az előadást 2022 év elején kétszer is láthatta a közönség a Műpában, melyben olyan közreműködők szerepelnek, mint Navratil Andrea Liszt-díjas, Kacsó Hanga Junior Prima-díjas népdalénekes vagy Tóth Károly színművész.

A nagyszerű „Szerelmünk, Kalotaszeg” előadás után a Duna Művészegyüttes folytatni kívánta a tájegység-

re szűkített műsor szerkesztési elvet, ennek szellemében készült az erdélyi Mezőségről szóló bemutató, amelyre az együttes már az új, felújított színházában készülhetett. A színpadkép alapvetően a mezősi dombsgát jeleníti meg. Monumentális, gurítható dobogókat láthatnak a nézők, melyek felületeit vetítéssel színezik, egy korszerű fényfestési technológiával.

2022-ben a Duna Művészegyüttes fennállásának 65. jubileumát ünnepli, ez alkalomból többek között egy gálaműsorral és új bemutatóval is készülnek, de Szépséges Mezőség című előadása is méltó módon illeszkedik a jubileumi időszakba.

2022. február 19-én és március 30-án az is megnézhető az előadást, aki októberben lemaradt volna.

A „Szépséges Mezőség” című előadás bemutatója a Liszt Ünnepek Nemzetközi Kulturális Fesztivál programjaként, a Műpa szervezésében valósult meg.

A Nemzeti Színház Közleménye

A Nemzeti Színház társulata a szomszédunkban kialakult, drámai helyzetre való tekintettel a következő időszakban többször is műsorra tüzi a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház Magyarországon tartózkodó társulatának vendégjátékát, Örkény István műve alapján színre állított Tótk című előadást. Szeretettel várjuk Önöket színházunkba ezekre az előadásokra. Jelenlétükkel a beregszászi társulatot támogatják.

Budapest, 2022.02.25.

Vidnyánszky Arilla
vezérigazgató
Nemzeti Színház

Szerzőink, munkatársaink:

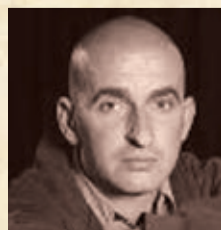
Tompábor Kornél

Kiss József

Varga Róbert

Mészáros István

Szabó Anikó (Szaan)

Rákász Judit

Pálfalvi-Pottyondy Nóra

Az Élet, az Idő és az Ember főszereplővé lép elő *A mi kis városunkban*

Élet. Idő. Ember. Átható és a létünket alapvetően meghatározó kifejezések, amelyeket Thornton Wilder írásában egészen egyszerű és realiztikus, hétköznapi történetek vesznek körül. Éppen ettől a kettősségtől válik olyan páratlanul és lélekborzongatóvá az egész, hogy azzal a modern amerikai drámaírás élvonalába lehet kerülni. Mert ez az, amit többek között *A mi kis városunk* megjelenése után az író megkapott. Amit azonban az olvasóknak adott, az egészen máshol keresendő.

Vélhetően mindannyiunkban él egy kép a szülővárosunkról, falunkról, a gyermekkorunkról, a minket körülvevő gondtalan, nyugodt pillanatokról, amelyeket talán csak felnőttként tudunk igazán értékelni. Felnőttként, aki már hibázott, vesztett, csalódott, bűnhődött, büntetett, hitt, engedett, szeretett, összetört, újra hibázott, majd túlélte, vagy éppen feladta. Felnőttként, aki már megélt az igaz érzelmeket, amelyek az Életet, az Időt, az Embert okítják és állítják rendre válaszút elé. Az utunk közel sem egyszerű, épp ezért érthető, hogy számos kérdés merül fel bennünk, legyen szó a vissza nem forgatható és mellettünk elhaladó Időről, az elvesztegetett, nem a saját boldogságunkért élt Életről, vagy a soha meg nem fejtett, magát a sárba rántó Emberről.

Kérdések, amelyeket egy színdarab a végtelenségig képes feszegetni, különösen akkor, ha ez az alkotó egyik állandó módszere. Ilja Bocsarnikovsz rendező saját elmondása alapján éppen ilyen, azaz szeret kérdéseket feltenni, épp ezért a március 11-én debütáló *A mi kis városunk* című színmű pontosan erről fog szólni. Egy teljesen minimalizált térben, néhány ikonikus kellékkal, de legfőképpen a kiemelkedő színészi játékkal, a gesztusokkal igyekszik a figyelmet a lényegre irányítani, a mindannyiunkat foglalkoztató kérdéseket megfogalmazni. A hiányosnak tűnő, ám rendkívül lényeges mondanivalóval felruházott díszlet, valamint a jelmezek Matyi Ágota munkáját dicsérik, a zenei vezető Károly Kati.

A történeten egy narrátor, nevesen "a rendezőasszisztens" kíséri végig a nézőt, a szereplők pedig bár megidézik a hagyományos családmodell legfőbb karaktereit, misztikummal átjárta, különleges szereplői az előadásnak. A New England-i városkában játszódó darab megőrökít valamit egy életérből, egy hangulatból, amely az autó és a dzsessz előtt jellemezte Amerikát.

A főbb szerepekben – a teljesség igénye nélkül – Adorjáni Bálint, Dunai Tamás, Danyi Judit, Csapó Virág, Hegedűs Zoltán, Pál Attila, Csombor Teréz és Ferencz Bálint.

Morva Daniella

Raj Martin Fülöp Viktor- ösztöndíjat kapott

Újabb örömhír társulatunk, és kiemelten balett-tagozatunk, a Kecskemét City Balett életében: kiváló táncművésziünk, Raj Martin ugyanis Fülöp Viktor táncművészeti ösztöndíjat kapott. Szerezzétek gratulálunk!

A Fülöp Viktor-ösztöndíj múltja egészen 1998-ig nyúlik vissza, ekkor történt ugyanis a Kossuth-díjas balettművészről elnevezett elismerés alapítása, amelynek célja a tehetséges fiatal előadó-, illetve alkotóművészek, valamint a táncudományokkal foglalkozók pályakezdésének segítése. Az ösztöndíjat évente tíz főnek osztják ki, egy művész pedig összesen legfeljebb három alkalommal nyerheti el.

Raj Martin 2017-ben került a Kecskeméti Nemzeti Színház balett-tagozatához, a Kecskemét City Baletthez. Ez idő alatt számos alkalommal bizonyította és mutatta meg tehetségét, rátermettségét, valamint lojalitását a táncművészet, illetve a társulat felé. A Kecskeméti Nemzeti Színház ezt az Együtt a Művészetért Díjátadó Gála keretein belül köszönte meg fiatal művészeinek, méghozzá azzal, hogy a 2020/2021-es évad Legjobb férfi táncművészevé választották.

Ezúttal azonban nem a színház falai között érte elismerés, hiszen a MANK Nonprofit Kft. által működtetett, hat főből álló szakértői kuratórium ítélte neki megosztott ösztöndíjat.

„Csodálatos érzés, hogy ebben az évben, mint a Kecskemét City Balett és a Kecskeméti Nemzeti Színház táncművésze, megosztott Fülöp Viktor-ösztöndíjat nyertem. Megtisztelő, hogy egyike lehetek azoknak a szerencsés fiataloknak, akik az anyagi támogatás mellett szakmai elismerésben is részesültek” – öntötte szavakba gondolatait Martin, majd elárulta: célkitűzései között szerepel, hogy minél szélesebb körben színesítse szakmai ismereteit és tapasztalatait.

Ezúton is gratulálunk és eredményekben gazdag évadot kívánunk Raj Martinnak!

Morva Daniella

Szerzőink, munkatársaink:

A lap tervező grafikusai:

Tölgyesi Tibor

Niedzielsky Katalin

Schütz Péter

Lengyel Tibor

LogoDepo
KREATÍV MŰHELY

facebook.com/LogoDepo

| logodepo.hu

Újragondolt kottafüzet: Szemenyei János dalaira esik szerelembe Rómeó és Júlia

Számos innovációval, egészen új zenei világgal, a Rómeó és Júlia musical klasszikus és jól ismert dalainak elhagyásával állítja színpadra a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színházban Shakespeare halhatatlan szerelmi történetét Sente Vajk. Alkotótársa ezúttal a helyi közönség szívében méltán kedvező helyet elfoglaló Szemenyei János, aki mesteri magasságokba emelkedve álmodta kottára a március 18-án felcsendülő, a Rómeó és Júlia színműi létezését az elkövetkezendő időkben nagy valószínűséggel meghatározó dalokat. Vele beszélgettünk.

– *A megszokottól eltérő, ám számokra mostanra kicsit sem idegen minőségben vagy jelen Sente Vajk legújabb produkciójában. Színmű-rendező párosként bizonyítottan jól működtek; alkotótársakként hogyan zajlik a közös munka?*

– Ezúttal nem az olvasópróbával indult az együttműködésünk, hanem jóval korábban, és a próbafolyamat alatt végig 0-24-es munkaként működött. Vajk már az elején leszögezte, hogy bármikor hívhatom, így gyakran hajnalban is zenéről vagy dalszövegekről beszélgettünk. Az előadás zenei világa folyamatosan formálódott, a színészek munkája is inspirált. Szeretek alkotótársként részt venni egy próbafolyamatban, mert így nagyobb rálátásom van a produkció egészére.

– *Hasonló elképzeléseitek voltak arról, milyen legyen a Rómeó és Júlia zenei világa?*

– Óriási előny, ha egy rendező arra kíváncsi, én mit gondolok az adott drámáról. Vajk azzal nyitott, hogy írjak egy zenei témát, amit majd később kidolgozunk. Eleinte apróságokat, dallamrészleteket küldtem neki, amelyekre szinte kivétel nélkül pozitívan reagált, majd elkezdtünk a koncepcióról árnyaltabban beszélgetni. Mesélt a jelmezokről, a díszletről, és nem utolsósorban a szereplők motivációjáról. Ezután született meg bennem az előadás nyitányának dallamvilága és hangszereleése, amit szinte véglegesre kevertem, mielőtt átküldtem neki. Mire felhívott: „Ez az! Megvan! Ezen az úton haladjunk tovább.”

– *Milyen szerepe van a zenének egy színpadi produkcióban és hogyan segíti vagy éppen akadályozza ez a színészeket?*

– Igazság rejlik abban, hogy minden színház zenés színház. A Rómeó és Júlia egy klasszikus tragédia, de minden zenére történik. Van egy pontos térképünk arról, mikor indul a zene, meddig tart, ezalatt honnan

hová kell eljutni a színészeknek mind szövegben, mind fizikálisan, mind lélektanilag. Börtönnek tűnhet elsőre, valójában azonban ezek az előadás koncepciójának fontos cölöpei, amelyek biztosságot adnak a színészeknek, és segítik őket eligazodni. A végpontokon belül hatalmas színészi szabadságunk van.

– *Musicalt is gyakran játszó színművész vagy, Vajk pedig számos sikeres musical-produkció megalkotója, mégis tudatosan szertették volna elkerülni a musical-stílust. Miért?*

– A kezdetektől egyetértettünk abban, hogy kitérünk előle. Nem azért, mert létezik már Rómeó és Júlia musical, amihez akarva akaratlanul hasonlítgatnák az emberek, hanem azért, mert a mi előadásunkhoz egyáltalán nem illene a musical műfaja. Olyan szemszögből fog csupán hasonlítani, hogy végig szól a zene. Ahol nem, ott a csendnek lesz dramaturgiai jelentése. A csend a zene origója.

– *Így végül milyen zenei világra helyeztél el a modernkori Rómeó és Júliát?*

– A musicaleket gyakran azzal gúnyolják, hogy a szereplők „csak úgy a semmiből” fakadnak dalra. A Rómeó és Júliában igyekeztünk olyan dramaturgiai pontokat találni, ahol megszólalhatna a zene a valóságban is. Jó példa erre, amikor Mercutio és a Montague-fiatalok a Dadával csipkelődnek. Ha már úgyis a napjainkban játszódik a darab, miért ne lehetne a fiúnál egy JBL hangszóró? – gondoltam. Életszerű, hogy azon hallgassanak zenét, amire aztán elkezdnek szöveget improvizálni és rappelni, mígnem kialakul egy közös szám. Ha pedig olyan zenék szólalnak meg az előadásban, amelyek nem kötődnek közvetlenül a cselekményhez, azok „filmzeneként” funkcionálnak, és nem énekelnek bennük a szereplők.

– *A te fejedben hogyan születik meg egy dal?*

– Ha színpadi zenét írok, az átjárja a mindennapjaimat. Hónapokkal előbb elkezdek rá készülni, elolvasom a darabot, sokat foglalkozom az anyaggal, így mire konkrét dalt kell írnom, már van egy vízióm arról, milyen irányba szeretném vinni az előadás zenei világát. Néha hallgatok más zenéket is, amelyek inspirálhatnak, majd egyszer csak, miközben vezetek, vagy éppen sétálok az utcán, netán valami egészen mással foglalkozom a civil életemben, hirtelen eszembe jut egy dallam, amit azonnal feldúdolok a telefonomra. Ilyenkor furán néznek rám a körülöttem lévők, pedig ez nagyon szükséges,

mert néhány perc múltán kiszállhat a fejemből. Jártam már úgy, hogy amikor leültem a zongorához, a kezem már egészen mást játszott, mint amire emlékeztem. Ezekből tanulva, most már tudatosabban működöm.

– *Úgy tudom, te ilyenkor már az akkordmenetet és a hangszerelést is hozzáképezed, de a hangfelvételen csak a dallamnak marad nyoma. Napok múltán visszahallgatva, a feldúdolt változatról beugrik az elképzelt koncepció, és tudod folytatni a munkát?*

– Szerencsére igen. Ez jól működő módszer és megkönnyíti a munkafolyamatot, amelynek a következő fázisa, hogy zongorán pontosítom a feldúdolt dallamot, majd körérajzolom a fejemben már megírt akkordmenetet. A Rómeó és Júlia esetében ez különösen nehéz volt, mert pontosan tudtam, mit szeretnék hallani, de ez a mai, elektronikus filmzene egy szál zongorán kivitelezhetetlen. Épp ezért addig jártam stúdióba, amíg a hangszerelése olyan nem lett, mint amelyet elképzelttem.

– *Hosszú ideje dolgozol együtt Mészáros Lászlóval az ő saját stúdiójában, összeszokott páros a tiétek. Ő már egy félhangból is pontosan tudja, mire gondolt a szerző?*

– Olyannyira, hogy elég utalást tennem egy korábbi munkánkra, és már elem is teszi azt a – mondjuk – basszushangszínt, amit elképzelttem. Rádásul pontosan tudja, hogyan szeretek felépíteni egy-egy dalt, ami jelentősen felgyorsítja a munkafolyamatot. Alapoknak azonban mindig lenniük kell, hiszen a nulláról még ő sem találhatja ki, mit szeretnék. Ennek kiváló eszköze a zongora.

– *A zeneszerzés mely pontján találkozik össze először a dallam a dalszöveggel?*

– Amíg el nem készül a dalszöveg, „halandzsza-angollal” énekelem fel a számokat. Ahogy apáink tették anno a Beatles-dalokkal: egy szál gitárral a kezükben énekeltek, fogalmuk sem volt a valódi szövegről, csak ordították, ami eszükbe jutott. Nagyjából engem is így kell elképzelni a zeneszerzés ezen fázisában. A szótagszámot, rímképletet általában én határozom meg, erre dolgozik a szövegíró – a Rómeó és Júlia esetében Vajk –, majd miután elkészült a végleges dalszöveg, finomítok még a dallamon. Amikor már látjuk a dal szerkezetét, jöhet a hangszerelés. Az igazság az, hogy akármennyit fejlődtek a zeneszerkesztő szoftverek, még mindig nem lehet szintetizátorral és samplerekkel igazán élő hangzást kikeverni stúdióban. Arra tökéletes, hogy amikor nagyjából kész a dal, még bátran tudjam variálni, cserél-

getni a szólamokat a jobb hangzás érdekében, de ezután – ha megtehetem – elhívok pár zenészt, akik feljásszák a szólamukat.

– *Korábban azt mondtad, inkább színművésznek tartod magad, mint zeneszerzőnek, de ezt a kijelentést manapság már csak a végzettséged indokolja, hiszen nagyjából ugyanannyit tevékenykedsz mindkét területen. Zeneszerzőként azonban talán kevesebben ismernek. Kialakult már külön zenei világod?*

– Nagyon remélem, hogy van már egy felismerhető zenei világom. Alighanem minden alkotó vágyik erre. Még főiskolás koromban autoidakta módon kezdtem tanulni a zeneszerzést, és épp a fejlődésem érdekében ambicionáltam, hogy minden munkámat olyan irányba vezessem, amilyennel még nem foglalkoztam. Igyekszem a különböző stílusokat felderíteni, és ha egyhez nem értek, általában felkeresek egy hozzáértőt, aki ajánl szakirodalmat, segít a zene formanyelvének meghatározásában. Ahhoz viszont ragaszkodom, hogy az utolsó hangjegyig és hangszíngig magam komponáljam a darabjaimat, akkor érzem igazán a sajátomnak. Rengeteg zeneszerző dolgozik úgy, hogy miután zongorán megír egy dalt, a hangszerelést másra bízza. Elton John például csodálatos dalszerző, de Hans Zimmer volt az, aki a hangszereléssel olyanná tette az Oroszlánkirályt, ahogy ma ismerjük és szeretjük. Mindkét tényező rendkívül fontos egy dal életében, én pedig szeretem egymagam betölteni mindkét szerepet.

– *A zeneszerzés tulajdonképpen egy életen át tartó tanulás, de a próbák során úgy tűnt, a Rómeó és Júlia dalai is a végtelenségig születnek újjá.*

– Minden születő dalt alaposan átbeszélünk Vajkkal. Ugyanakkor

szeretem látni azt is, mi történik az adott jelenetben, miként játssza a színész, hogyan illik a szájára a szöveg, vagy éppen milyen a játék hangulata. Apróságok változhatnak, és mi hiába voltunk meggyőződve, hogy az a dal a kellő pillanatban úgy fog hatni, ahogy mi gondoltuk, lehet, hogy a próbán kiderül, valamire mégis szükség van, valamit még formálni kell. Az átkötő zenék, underscore-ok esetében különösen nagy segítség lehet a próbák tapasztalata.

– *Van kedvenced az új Rómeó és Júlia albumról?*

– Sokáig a Nyitányt szerettem a legjobban, azt tartottam a legerősebbnek. Már nem tudom... mindig a legújabb. Nem olyan régen énekelte fel Márcz Fruzsina Escalus herceg dalát, amiről azt gondoltam, a többihez képest túl egyszerű. A koncepcióm az volt, hogy úgy induljon, mintha monoton hangon egy hivatalos gyászbeszédet mondana Tybalt temetésén, majd amikor személyessé válik, váratlanul törjön ki egy oktávval feljebb örült sikolyokban – de ugyanarra az akkordmenetre. Jól hangzik, mégis félttem, hogy nem lesz elég átütő. Ám ahogy Fruzsina énekelte és elkészült a hangszerelés is, elképesztő lett. Jelenleg ez a kedvencem, bár folyton változik.

– *Akkor mondhatjuk, hogy a próbafolyamat alatt a színészekből is inspirálódtál. Egyébként kiből vagy miből szoktál?*

– Sok mai filmzenét hallgattam, azt éreztem, fontos lenne becsábítani a fiatalokat a színházba, s ennek a törekvésnek kiváló eszköze lehet, ha nem zárkózom el a generációs ízlésüktől. Egyébként sok mindenből és sok mindenkitől próbálok inspirációt meríteni. Mégis a legfőbb, hogy egyedi maradjak.

Morva Daniella
Fotó: Dömölky Dániel

A Jókai Színház CD-t adott ki a látássérült lány hangjátékából

A Békéscsabai Jókai Színház és a Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete közötti kapcsolat több évtizedre nyúlik vissza. Az általuk közösen meghirdetett vers- és novellaíró pályázat is immár hagyománnyá vált. A 2020-ban meghirdetett irodalmi pályázat különdíjasa Majoros Eszter, egy akkor 17 éves szarvasi látássérült, még gimnazista lány. Eszter meséjéből készítették

hangjátékot a Jókai Színház művészei: Tarsoly Krisztina, Csonka Dóra, Komáromi Anett, Fehér Tímea, Csomós Lajos, Lévai Attila, Lehoczki Orsolya, Kopanyicza András és Kohári Imre.

A tavalyi év végén pályázati forrásból valósult meg az Árva lányból hercegnő című hangskönyv létrehozása, kiadása, melynek ötletgazdája Komáromi Anett, rendezője és

dramaturgia pedig Tarsoly Krisztina volt.

A projekt február 24-én tartott ünnepélyes zárórendezvényén Majoros Eszter, a novellasorozat látássérült szerzője átvehette az írásából született CD-t a Békéscsabai Jókai Színház Művész Kávézójában, valamint szó esett a hangjáték további sorsáról, Eszter későbbi támogatásának lehetőségéről.

A nagyközönség a hangskönyvet tartalmazó CD-t megvásárolhatja az Ifjúsági és Gyermekszínházi Alapítványtól (számlaszám: 11733003-20053189-00000000), a bevétellel a fiatal szerzőt, Majoros Esztert támogatja. A megrendelést az alapítvány e-mail címén lehet kezdeményezni: alapitvany@jokaiszinhaz.hu.

Kép: Bere Mátyás/
Jókai Színház

Volt honnan meríteni

Gulyás Leventével, az Énekes madár zenei vezetőjével beszélgettünk

– *Tamási Énekes madara igazi klasszikus, az előadás azonban közel viszi a XXI. századi nézőhöz a történetet, nem kis részben a zene segítségével. Miért ezeket a zenét választottad? Hogyan zajlott a válogatás?*

– Igazából nem én választottam, hanem Tege Tóni, a rendező. Amit meg kellett komponálnom, az a Nyitány volt (ami valójában egy népdal izgalmas, többszólamú a capella feldolgozása) és az ebből kibontakozó darab kezdete, valamint a darab végére egy másik saját népdalfeldolgozást is készítettem. A többi dalt csak „rá kellett húznom” a mi csapatunkra, hiszen az eredeti dalok nem pont ilyen felállású zenekarra íródtak.

– *Magad is írtál zenét a darabhoz. Hogyan inspirálódott?*

– Mindenképpen ihletet adott, hogy fiatal koromban népzene is játszottam, tíz évig néptáncos voltam, tehát ez a világ közel áll hozzám, volt honnan meríteni. Saját gyökereimhez nyúltam vissza – ha fogalmazhatok így. Tónival megbeszéltük, mi a koncepciója a darabban kapcsolatban, milyen zenei világot képzelt el, így az enyém olyasféle alkotómunka volt, hogy a zenét egy megadott programra kellett elkészítenem, de ez egyáltalán nem meglepő a szín-

házban. Inspirált az az elképzelés is, hogy a folklór mai zenei irányzatokkal keveredve alkosson egységet az előadásban.

– *Nyolc zenész játszik a darabunkban. Régen dolgoztok együtt? Összeszokott társaságot fogunk látni-ballani?*

– Egy sokszínű zenekart kellett összeállítanom, amelyik meg tud felelni a zenei koncepciónak. Csak úgy vállalkozok élőzenés feladatra, hogy a zenészeket én válogatom össze. A zenekar egy része Békés megyei: a hegedűs, Schäfer Szilveszter, a brácsás, Rác Gyuszi és a furulyás, Pribojszki Feri régi népzenebarátok és munkatársaim is egyben. Ők sokszor muzsikáltak együtt, meg velem is, még boldogult kezdő népzene koromban. Azóta persze több zenei munkámnak voltak közreműködői. Marksteiner Béla gitáros is idevalósi, régről ismerem, de ez az első közös munkánk. Van egy budapesti szekció is: Tóth Sanyi jazz-szaxofonos, akivel az utóbbi években ismerkedtem meg, és többször fellépett velünk a Grandmother's Jam zenekar vendégeként. Adamecz Józsiával a munkakapcsolatunk viszonylag új, de több mint harminc éve ismerjük egymást. Még a „rég, szép időkben”, amikor ő a Wei Wu Wei zenekar dobosa volt, én pedig a La Fontaine ze-

nekar billentyűse, több alkalommal játszottunk egy színpadon egymás előtt-után. Kolta Gergővel megint csak több évtizedes az ismeretség. Ő annak idején a United együttes basszusgitárosa volt, és ha jól emlékszem, akkoriban ismerkedtünk meg. Azóta – bár jelenleg Majka zenekarában játszik – több színházi munkánk volt együtt belföldön és külföldön is. Ki is a nyolcadik? Ja, én vagyok. Magammal már régen együtt dolgozom, persze akadnak problémáink... Van két énekesünk is: Sente Évi és Gerner Csabi. Évvel rengeteg produkcióban, előadásban és zenekarban játszottunk/játszunk együtt. Gincsi (Gerner Csabi) is sok közös színházi munkánk volt és van, és persze egy több évtizedes barátság. És természetesen nem hagyhatjuk ki a négy fiatal vokalistánkat: Kiss Vikit, Lehoczki Orsit, Tamási Pannát és Szász Boriszt, akik hihetetlen kitartással „gyúrták ki” a dalokat, pedig négyszólamú énekléssel dobtuk őket a mélyvízbe.

És mivel egy egész hetünk volt együtt próbálni, a kérdésemre a válasz: igen! Egy összeszokott, profi csapatot fognak hallani és látni a nézőink, annak ellenére, hogy vannak a zenekarban olyanok, akik most találkoztak életükben először.

Szilágyiné Szabó Ágnes
Kép: Nyári Attila/A-Team

A háttérben szolgáljuk az előadást

Kohári Imre negyvennégy éve a Jókai Színházban

Kohári Imre negyvennégy esztendeje hűséges a Békéscsabai Jókai Színházhoz, a társulat elismerése után a Magyar Teátrumi Társaság díját is megkapta. Ez szakmai kitüntetés, színházi emberek ismerik el vele kiváló, nagy tudású társukat. Azt a lassan öt évtizedes pályát szeretnék feleleveníteni, amelyen idáig lépkedett.

– *Elektronikai műszerészként végeztél – hogyan vezetett az utad a színházba?*

– Elektronikai műszerészként végeztem, és visszamentem az ezüsttornyú kis falumba, Körösladányba, a Henkel elődjében, a Metakémia Ipari Szövetkezetben kezdtem. Az egyik unokatestvérem férje, Zatykó György itt dolgozott a színházban, február-március környékén kérdezte, hogy nincs-e kedvem itt munkát vállalni. 1978. április 1-jén léptem be a színház hátsó kapuján, már intézték a munkakönyvemet, mint világosítónak. Hamarosan két év katonaság következett, aztán 1982-83-tól kezdtem el hanggal foglalkozni. Volt egy kis zenekarunk a faluban, Szabad Európát hallgattunk, játszottuk a számokat, az elektronikai tudásom megvolt, így könnyen beleszoktam a színházi munkába.

– *Szakmailag mit tekintesz a legnagyobb sikerednek, kibívasodnak? A „daliás idők” vagy a mai technika tett inkább próbára?*

– Nem tennék különbséget a munkák között. Minden egyes darabot maximális tudással, a lehető jobban igyekszem megcsinálni. Nem szeretnék kiemelni semmit. Voltak nehéz darabok, amik kihívást jelentettek. A hanganyagot először magnószalagról játszottuk be, aztán CD-ről, végül számítógépről. Nagy odafigyelést igényelt Goldoni Két úr szolgálja és

A zenekar, mindkettő munkaigényes volt, de a szakma, a hozzáértők el is ismerték. Az első mikroportos daraboknál nekünk is meg kellett tanulni, milyen előnyei és buktatói vannak. A „daliás idők” relatíve egyszerűbbek voltak. Az elmúlt tizenkét év kivételével, tehát harminc évig egyedül voltam a hangra. Rögzítettem, felvételt csináltam... Utána Fekete Péter és Vámos

Zoltán kitalálták a színháztechnikus szakot, így szereztem még egy státuszt magam mellé, előtte délelőtt-délután benn voltam, és azt a család is megszűntek a gyerekek, és akkor lett csak több időm, mire nagyobbak lettek.

– *Tanítasz a Színitanházban. Látod a fiatalok szemében a csillogást? Jólesik-e kinevelni az utánpótlást?*

– Akik ide jönnek, tizennyolc évesen a gimnázium vagy a szakközépiskola után, azoknak nincs fogalmuk arról, mi az a színház. Megkérdezem tőlük, vajon érdekli-e őket a szakma – vagy nevezem hivatásnak? Nagyon elkötelezettnek kell lenni a színház iránt. Ez nem olyan, hogy bemész reggel hatkor vagy nyolckor, és két-két óra vagy négy óra hazamész... Ha tíz gyereket felveszünk, abból négy lemorzsolódik, a többiből itt lesz férfi. Amikor megérik a színház szagát, akkor már szeretik. A tizenkét év alatt nagyon sok szakembert képeztünk Vámos Zoltánnal és Takács Ferencel. Alig van színház az országban, ahol nem a mi tanítványaink vannak, és a hangtechnikai és rentalcégeknél úgyszintén a „mi fiaink” dolgoznak.

– *Min dolgozol, mi foglalkoztat jelenleg?*

– A Hajnalban, délben, este és a Családi ágy az én darabom, a Várat-

lan találkozásokban pedig részt kell vennem, mert ütközések vannak. Minden foglalkoztat, ami a színházzal kapcsolatos... az aktuális javítások, a szervizelés, nyilván ezeket meg kell oldjuk.

– *Milyen terveid, álmaid vannak?*

– Néhány nap múlva, 22-én 65 éves leszek, elérem a nyugdíjkorhatárt. Nyilván le kell ülnöm az igazgatómmal. Maradni szeretnék. Az idők folyamán végigkövettem a technika fejlődését. Akkor tudunk a nézőnek többet nyújtani, ha modernebb berendezéseket vásárolunk. A fénytechnikát szeretném rendben hagyni, hogy nyugodtan menjek nyugdíjba. Van egy saját hangstúdióm is. Aztán az egészség... a többi megvehető. A negyvennégy év alatt azt hiszem, a színházat szeretni csak egyféleképpen lehet: a mi munkánkban nincs az, hogy csak félig csinálom. A mi munkánk is egyre fontosabb. Előadások bukhatnak meg, ha a szcenikai háttér nem működik. Nagyon fontosak vagyunk, akik a háttérben kiszolgáljuk az előadást.

– *A társulat nevében ismét gratulálok az elismeréshez, és nagyon boldog születésnapot kívánok!*

Szilágyiné Szabó Ágnes
Kép: Bere Máttyás/Jókai Színház

A közönség kérte, a színház teljesíti

Bérletiszünetben A padlás Sopronban

A közönség és a rajongók nagy öröme, sokak kérésére április 16-án (szombaton) és 17-én (vasárnap) délután három és este hét órakor bérletiszünetes előadásként látható A padlás musical a Soproni Petőfi Színházban. A Varázskönyv újra kinyílik, a színészgárda készül a nézőkkel való találkozásra. A zenekaros hangzásvilág, a slágerré vált dalok, mint a Fényév távolság, a Szilvásgombóc, vagy az Örökre szé-

pek, a legendás történet kicsikre és nagyokra egyaránt hatottak, s felállva ünnepelték a stábot.

A padlás nagyon várt soproni bemutatója 2020-ban volt, s az októberi premier óta töretlen a darab sikerútja. A színpadra állított történelmi időutazás - Pataki András rendező abba korszakba vitte vissza az egész történetet, amikor Presser Gáborék megírták művüket - a színeszek emlékezetes teljesítménye, a

25 tagú zenekar magas színvonalú játéka mind hozzájárultak a vastapsokban mérhető fogadtatáshoz. Akad olyan néző, aki eddig hétszer ült be az előadásra, annyira lenyűgözte a produkció. Az Aida és a Valahol Európában musicalek sikerei után A padlás is beírta magát a teátrum aranyoldalaira.

A musical több mint harminc évre visszanyúló történetében először fordult elő, hogy nem zenei alapról, hanem minden egyes alkalommal a színpadon játszó 25 tagú zenekar kíséretében szólaltak meg az előadás ikonikus dalai Oberfrank Péter vezényletével. A Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar azt az átiratot használja, amit maga a zeneszerző, Presser Gábor és Holló Aurél, az Amadinda együttes tagja készítette még 2009-ben, s azóta is csiszoltak a művön, így az országban ezt a változatot még senki nem játszotta.

A padlás csapata: Az előadásban a Rádióst Papp Attila játssza. Sünit Molnár Anikó formálja meg, a Mamókát Szöcs Erika alakítja, Barrabás-Révész szerepében Marosszéki Tamás látható. A Herceg Savanyu Gergely, a Lámpás Orbók Áron, a Kölyök Kisfaludy Zsófia, a

Meglőkö Kiss Noró. Témüllerként Major Zsolt, Detektívként a Jászai-díjas Kovács Frigyes lép színpadra. Az Üteg Rovó Péter, Robinson, felvételtől, Mikó István Jászai-díjas, érdemes művész. A szobor Füsi Zsolt. A koreográfus és scenikus Szakál Attila, a jelmeztervező Szélyes Andrea. A díszlet és rendezés a Jászai-díjas Pataki András munkája. A fénytervező Kovács Ferenc. A korrepetitor Sárdy Barbara, a kreatív munkatárs Pomezanski György. A vizuális tervező András Fruzsina. A rendezőasszisztens Simon Andrea, az ügyelő Horváth Dávid. Az előadás két karmestere Oberfrank Péter Liszt-díjas, érdemes művész és Tassonyi Zsolt.

Anyaszerep után újra a színpadon

Kiss Tünde Maggie-ként tért vissza

Vitalitást, nyitottságot, derűt sugárzó egyénisége színpadi szerepeiből is kitűnt, kislányos alkata következtében sem könnyű elhinni, hogy Kiss Tünde már 35 éves. A győri színházban 11 esztendeje rendszeresen fellépő színésznő két esztendeje, éppen az első COVID-időszakot követően anyaszerepre vállalkozott, így az utóbbi időben a közönség csak a Primadonnának vagy A padlás előadásaiban találkozhatott vele – egészen a legutóbbi időig...

– *Hogyan sikerült az idő előtti visszatérés?* – kérdeztük Kiss Tündét.

– Valóban úgy terveztem, hogy kisfiam, Sebi határoz a pályám folytatásáról, júliusban lesz két éves, és a jelek szerint megérett a bölcsődére. Éppen a homokozóban kedvenc időtöltésével, bogarak keresésével foglalkoztunk, amikor megszólalt a telefonom, és Bakos-Kiss Gábor igazgató érdeklődött, hogy tudnám-e vállalni A hőstenor című komédiában Maggie szerepét, miután Dunai Csenge megbetegedett. A férjemmel folytatott rövid megbeszélés után igent mondtam, tudván, hogy lesz összesen kilenc napom a felkészülésre...

– *Beavatná olvasóinkat a szereptanulás részleteibe?*

Maggie-ként tért vissza Kiss Tünde (jobb elől) a színpadra

– A nehézséget az jelenti A hőstenorban, hogy a színen nem kevesebb, mint hét ajtó található, és ezek nyitogatásának pontossága rendkívül fontos a bohózat cselekményének a kibontásában. Miután Sebestyén születése után nem láttam a darabot, videón többször is ismerkedtem vele, csak ezt követően kezdtem komolyabban foglalkozni a szöveggel. Szerencsére a felkészülés idején kíségtett az édesanyám, mert Nyíregyházáról eljött Győrbe szupernagyinak, és itthon esténként pedig segített a szövegtanulásban. Az előadás előtti napon a sűgóval és a rendezőasszisztenssel tartottunk egy lejáráó próbát, aztán vasárnapra

maradt a találkozás a csapattal. Na, de az meghatározónak bizonyult, mert Járai Máté, Maszlay István, Mézes Violetta, Mózes Anita, Szina Kinga, Fejlesztés Attila és Bródy Norbert jelenléte, a régi csapat abszolút biztonságot nyújtott.

– *Végül is sikeresnek érzi a beugrást?*

– Két apróbb bakival megúsztam a dolgot, ami talán azért is elsikkadt a sok-sok dialógusban, mert ebben a darabban van lehetőség improvizálásokra. Ráadásul éreztem, hogy a kollégák szorítanak értem a színpadon, a takarásban, a háttérben is

mindenki, és a közönség is szeretettel fogadott. A beugrás különleges része a színészi munkának, aznap fogytam vagy három kilót, a vérnyomásom az egekben járhatott, de megérte, rengeteg kedves elismerést, ölelést, üzenetet, tapsot kaptam cserébe: várom az áprilisi folytatást, az újabb előadást.

– *A főváros után sok-sok győri előadásban érezte a nézőtérrel szülő taps által a közönség elismerését. Melyik szerepeire emlékszik vissza a legszívesebben?*

– A Pesti Magyar Színiakadémia után a Pesti Broadway Stúdióban

végeztem, először az Operettszínházban játszottam, utána kerültem Győrbe, ahol először éreztem, hogy valóban színésznő vagyok, és ezt ki is mertem mondani. Nagyon szerettem Fenyő Miklós zenéjével az Aranycsapat című musicalt, és annak kiváló szereplőgárdáját, Szilágyi Pityi bácsival és Áts Gyulával, akik már nem lehetnek közöttünk. Közel állt hozzám Egressy Zoltán 4x100-a, a válogatott váltófutó csapatban a kicsit fanyar, intrikus Hóvirágot alakíthattam. Emlékezetes számomra a Tündérlaki lányok, mert Heltait egyrészt jó játszani, miközben a legfiatalabb, összetett személyiségű lány, Sárka szerepe szinte jutalomjátéknak volt felfogható. De ki ne felejtsem az ékszerdoboz Illatszertárat, az volt az első prózai nagyszínpadi szerepem egy megint csak remek csapattal: Csankó Zoltán kollégám azóta is „Hellóka Balázskával” üdvözlöl...

– *Mit remél a visszatéréstől, a rendszeres foglalkoztatástól?*

– Jó bemelegítés volt A hőstenor, és vár rám még egy feladat májusban, amikor a többszörös fesztivál díjas győri Rév Színházzal, Balla Richie meghívására játszom Dézsi Fruzsina Vid napja című drámája alapján készülő előadásban. A délszláv háború feldolgozásának bemutatója a Torula művésztérben, a Szeszgyár mellett lesz, persze, utána a nyarat szeretnénk a családdal eltölteni. Kíváncsian várom a Győri Nemzeti új évadának új feladatait.

Mohay Gábor

Fotó: Győri Nemzeti Színház

A mű Csiszár Imre értelmezésében egy különös világba vezet majd a nézőt, ahol a megtörtént események mögött felbukkanó tanulságok és érzelmek kibontakozása semmihez nem hasonlítható élménnyé válik.

Vér, erotika és árulás. Egy klasszikus királydráma a magyar történelem egyik legizgalmasabb időszakából, a Hunyadi-ház utódlásáról.

– *Hunyadi Lászlót Almási Sándor játssza.*

– Bártfay Rita dramaturg a rendezővel átdolgozta az eredeti szöveget. Szinte minden pátosztól és salangtól megfosztotta a történetet, éppen csak annyi líra maradt benne, ami a szituációkat és a jellemábrázolásokat erősíti. Az egyenes történetvezetésnek köszönhetően egy pergő cselekményű, megtörtént eseményeken alapuló politikai krimi lát a néző. A tragikus hős helyett pedig megmutatkozik egy fiatal férfi, nagyon is emberi tulajdonságokkal, esendőségekkel, küldetésstudattal és dilemmákkal – mondta a darabról.

– *Czillei Ulrik szerepében Viczián Ottót láthatja a közönség.*

– Hagyomány és haladás, nemzet és az egyén érdeke csap össze benne a darabban egymással. Noha

Czillei és a Hunyadiak

Vér, erotika, árulás a vasvilág szorításában

Vörösmarty romantikus darabot írt, Csiszár Imre egy alternatív, kortalan és rideg vasvilágba helyezte a történetet. Így a történelmi múlt pengeélen tancolva billen át időnként napjaink valóságába, izgalmas és merőben új megközelítésbe helyezve az eredeti, klasszikus színművet – emelte ki.

– *A darab egyik szereplője Gregor Bernadett, aki Ágnesét játssza majd a darabban.*

– *A darab egyik szereplője Gregor Bernadett, aki Ágnesét játssza majd a darabban.*

– Ha Ágnes ma élne, akkor azt mondanák rá, escort hölgy, ez így konkrétan el is hangzott a rendezői instrukciókban – mesélte a színésznő. – A karakterem eredetileg Czillei Ulrik ágyasa, ám a főúr egyszerűen átpasszolja őt a kamasz

királynak. Ebben a darabban két női főbb szerep van: A XV. században, amikor a darab játszódik, egy asszonynak nem sok beleszólása lehetett a dolgokba. Vörösmarty viszont úgy alkotta meg a két főhősnőt, hogy azok öntudatos, sorsukat irányítani akaró és tudós alakok legyenek. Ettől válik rendkívül izgalmassá Ágnes megformálása, hiszen a törekvései nagyon is átélhetőek minden mai nő számára.

– *A fiatal színészek számára komoly iskola volt a próbafolyamat.*

– Igazából bárhol nyúlhat az szerephez, ha érzed, hogy megvan a maga igazsága – mondta Kazári András, aki az ifjú Hunyadi Mátyást játssza. – Csiszár Imre egy élő legenda, akivel fantasztikus együtt dolgozni. Arra tanít, hogy szellemileg teljesen légy benne a szerepedben, ebben légy következetes, értsd, és abban létezz a színpadon. És ez egy fontos, nagyon fontos lecke.

Bánföldi Szilárd a gyermekkirály V. László szerepét kapta: – Számomra nagyon izgalmas a figura alapállapota, ami végigkíséri őt a darab folyamán – mondta a fiatal színész. – Az eleve szétszúzott instabil személyiség – ha egyáltalán van neki olyan – teljesen elveszíti önmagát és egyetlen bizalmasát. Nem egy pozitív szerep és ez különösen szimpatikus nekem.

Bánffy György nyomában Silentio transeo soproni színészekkel

Bánffy György szellemisége kíséri Molnár Anikót és Papp Attilát, akik tavaly nyáron elindultak országjáró körútra a Silentio transeo - A XX. század elhallgatott irodalma című pódium-előadással. A két színművész találkozott, dolgozott együtt a legendával, s közös bennük, hogy ő is mutatott be hasonló gondolatiságú önálló műsort. A produkciót fórum-színházi előadásként középiskolások tekinthették meg márciusban Sopronban, s mennek tovább vele több helyre.

A több helyütt sikerrel bemutatott összeállítás keretében az elmúlt évszázadban hosszabb-rövidebb ideig hallgatásra, csendre, betiltásra ítélt

magyar írók, költők műveiből hallhat részleteket a közönség. A rendező Pataki András. A Soproni Petőfi Színház, az Esztergomi Várszínház, a Szolnoki Szigligeti Színház és a Forrás Színház koprodukciójában Hamvas Béla, Márai Sándor, Herczeg Ferenc, Fekete István, Sinka István, Szabó Dezső, Wass Albert, Utassy József sorai hangzanak el.

Amikor Pataki András Jászai-díjas rendező tavaly júniusban újtára indította az előadást Sopronból, arról is beszélt, hiánypótlónak gondolja az összeállítást, mert - bár már tanítják őket - még mindig keveset tudunk ezeknek az íróknak, költőknek az irodalmi munkásságukról,

sorsukról, jelentőségükről, értékeikről, műveikről. Örül annak, hogy két olyan színművész vállalta az íráskol tolmácsolását, akik találkozhattak, együtt dolgozhattak Bánffy Györggyel. A Kossuth-díjas legenda önálló műsorával elsők között hívta fel a figyelmet a nemzeti irodalom fontosságára, olyan elfeledett szerzőkre, akik képviselik azt.

A Silentio transeo - A XX. század elhallgatott irodalma című pódium-előadás legutóbb a magyar kultúra napján Sopronban volt megtekinthető, majd ezután Győrben, az Újvárosi Művelődési Házban adták elő a produkciót. Az összeállítás vendégeskedett Esztergomban, Komlón, Pécselyben, Drávacséhiben, az ormánsági Bököz Fesztivál alatt több településen, valamint a Kaleidoszkóp Versfesztiválon Kaposvárott.

A két soproni színművész az elmúlt hónapokban több vastapsot hozó előadáson tapasztalta meg, hogy a közönség mennyire igényli az általuk közvetített gondolatokat, a művekkel való találkozásokat, s közben úgy érezhették, valóban Bánffy György szellemisége veszi körbe őket. A színművészt nagyon szerették és tisztelték mindketten, abban a szerencsében volt részük, hogy még játszhattak is együtt vele a Forrás Színházban a 2000-es évek végén, amikor Az üveg cipő című előadásban Bánffy György alakította a Tanácsos szerepét.

Molnár Anikó és Papp Attila így ajánlják a Silentio transeo - A XX. század elhallgatott irodalma előadást:

"Hogyan emlékezhetünk olyasmire, amit át sem élünk? Pedig igenis vannak olyan történelmi időszakok, melyeket muszáj megőriznünk az emlékezetünkben. Vannak események, amiket a közösségnek nem szabad elfelejtenie. Az a feladatunk, hogy ezeket az emlékeket élővé tegyük. Mert az emlékezet nem csak a múltat rekonstruálja, hanem egyben a jövőt is megszervezi. Azok az írók, akiket hallgatásra ítélték egy sötét történelmi időszakban, akiknek némának kellett lenniük saját jelenükben, ma újra megszólalnak, mert velük építhetünk egy tisztább jövőt." (Molnár Anikó színművész)

"A harangokat el lehet hallgattatni. A szájakra erőszakkal némaságot lehet parancsolni. A papírokat el lehet égetni, az írószereket összezúzni. Életeket is ki lehet csorbítani, sőt el is lehet venni, mint egyik gyermek a másik gyermek játékát. De valamit nem lehet. Az egyetemes igazságokat, a hitet, a tudáshoz és az élethez való alapvető emberi jogokat nem lehet beszüntetni. Az estünkben felcsendülő sorok írói egytől egyig fontos igazságokat írtak le nemzetünk sötét diktatúrái alatt, melyek akkoriban gigászi súllyal telepedtek minden ember életére, a rémes hallgatás terbével együtt. És e gondolatok íróinak sokszor hallgatni kellett, menekülni, vagy ahogy Hamvas Béla írja: "...nem lázadni, vagyis igenis lázadni. Nem írni több, mint írni." (Papp Attila színművész)

Sóvári-Fehér Anna a fiatal Fedák Sári szerepében

Tanulni szeretne, élményt adni, boldog lenni

Tavaly ősz óta több fiatal színművész debütált sikerrel a Győri Nemzeti Színházban. Idén bemutatkozik a 22 éves Sóvári-Fehér Anna is: a kaposvári Rippl-Rónai Művészeti Kar színművészeti szakának harmadéves hallgatója, aki nem kis feladatot kapott március első premierjén, A minden jegy elkelt című darabban. Vele beszélgettünk élete döntéseiről, a jövőre vonatkozó reményeiről.

– Miért éppen a népszerű, ám számos buktatót rejtő színészi pályát választotta?

– Nyíregyházán nőttem fel, családaltos, szerető családban. A tanulás nem okozott különösebb problémát, kifejezetten élveztem. Sokféle pálya vonzott, úgy, mint a pszichológia, az írás, a cirkuszi lovas akrobata, de egyiknél sem éreztem azt, hogy leköthetne egy életre. Harmadikos gimnazista voltam, amikor egy este édesanyám vacsorát főzött. Berontottam a konyhába és közöltem vele, hogy én színésznő leszek. Ez jutott eszembe! Beiratkoztam a helyi Hang-Szín Tanodába, ahol a musical mellett alaposabban megismerkedtem a jazz zenével. Azóta is nagy kedvencem. A táncban, az éneklésben és a zenélésben érzem a legszaba-

dabnak magam. Ebből az időszakból rengeteget köszönhetek Pregitzer Fruzsínának, aki felkészített az első felvételemre.

– Könnyű volt megkezdeni a színészi tudomány ismereteinek elsajátítását?

– Kaposvárra szerettem volna járni, de az első felvételem évében a harmadik rostan kiestem. Viszont a Pesti Magyar Színiakadémiára felvételt nyertem Felhőfi-Kiss László osztályába. Meghatározó év volt minden szempontból, amit ott tölthettem. Majd 2019-ben Eperjes Károly és Szalma Tamás osztályfőnökeim felvettek Kaposvárra. Megnehezítette az eddigi tanulmányi időszakot a vírus, mert lényegében csak másfél év telt el jelenléti oktatással, de nem fogott ki rajtunk teljesen. Még két és fél év van hátra az egyetemi képzésből, de nagyon hálás vagyok a tanáraimnak, hogy már most kiengedtek, mert rengeteget tanulok a próbafolyamatból, a különböző nagy színészekről, a szerepformálásukból. Szeretek tapasztalni.

– Miként került a képbe a győri lehetőség?

– Tavaly nyáron kaptam a felkérést az Olt Tamás által írt és ren-

Fotó: Jakócs Péter

dezett, Fedák Sári életét feldolgozó darabban a híres színésznő fiatalkori alakjának megformálására. Előbb azonban jött a Győri Könyvszalon, a városban már hagyományos drámaíró versennyel, amelyben a Roxy kutya történetét feldolgozó színdarabban Zakariás Zalánal dolgozhattam. A Minden jegy elkelt olvasópróbái decemberben kezdődtek. Fedák Sári karaktere, temperaméntuma bizonyos szempontból nagyon közel áll hozzám. Az "agrárprímadonna" első harminc évét kell életre

keltetnem, a cselekmény fővonulatát megsegítve. A középpontban a Kubik Anna által megformált Fedák Sári tárgyalása és utolsó napjai láthatók. Fedák nagyon sokrétű személyiség. Izgalmas élettörténet az övé, melyben egy, a végtelenségig magabiztos, legyőzhetetlennek vélt divát méltatlanul meghurcolnak. Az embernek, ebbe a kicsiny bőrbe mennyi érzelmet pazarolt a Jóisten - hangzik el a darabban -, van úgy, hogy már nem fér el. Ügyét ötven évvel később felülvizsgálták és minden vád alól

felmentették. Előbb vagy utóbb, de mindig Fedák nyer...

– Ígéretes pályája kezdetén megfogalmazná, milyen karrieréről álmodik?

– Csak azt tudom, hogy szeretnék közelebb kerülni az emberek „működésének” megismeréséhez, a saját magam legteljesebb énjévé válni, kísérletezni, különböző egyéniségek alakjába bújva élményt adni a nézőknek, gondolkodásra készíteni őket. És mindeközben boldog lenni.

– Végül egy apró, de nem lényegtelen kérdés: honnan a kettős vezetéknév?

– Fehér Anna néven már ismert egy kiváló színésznő. Mivel engem is így anyakönyveztek, egyébként őutána, a szüleimnek megtetszett a név hangzása. A megkülönböztetés miatt szükség volt a névváltoztatásra. Bármelyik női családtagom vezetéknévét büszkén viselném. Édesanyámmal és az ő édesanyjával is nagyon szoros a kapcsolat, de apai nagymamám neve mellett döntöttem. Szeretnék majd Sóváriként egyszer olyan erős lenni, mint az Ari mama.

Mohay Gábor

Forráspon – színjáték Beregszászból

A fogideg esélye

A COVID-19 miatti tilalmakkal dacolva, bemutatót tartott 2021 őszén a beregszászi Illyés Gyula Nemzeti Színház (Kárpátaljai Magyar Drámai Színház), a krónikásnak pedig egy hirtelen téli járványszünet adott alkalmat, hogy megnézze az Oleg Melnyicsuk által rendezett pszicho-abszurd jelenetfüzért, amely Yasmína Reza: Az öldröklés istene című darabja alapján született. Tavaszra kisöpörte térségünkéből a koronavírus az orosz-ukrán háború. A krónikás, aki igazában fesztiváli programválogató, csak remélni meri: nyár elejére átengedik Kisvárdát a menekültek a színjátszóknak és a közönségnek: béke lesz.

Mert a Forráspon tipikusan fesztiválra termett előadás, egy mindjárt három és fél évtizede érlelődő társulat apró remeklése. A remeklés apró volta a darab szellemi terjedelmének függvénye. Reza története bagatell. Két fiúgyermek összeszólalkozik a parkban, az egyikük bottal képen suhintja a másikat, s ezt az áldozat jobb és bal metszőfoga bánja. Találkoznak a szülők. Kompromisszum a tényrögzés során, hogy a tettet nem bottal felfegyverkezve, csupán bottal a kezében követte el a támadó, azt viszont aligha tudnák egy pohárka konyak nélkül eldönteni, megmenthető lesz-e a jobb metszőfog idege, vagy el kell távolítani. A konyakalapú érvelés rendszerszintűvé válása következtében, a vendég anyuka lehányja a vendéglátó, egyébként hobbi-műtörténész anyuka Kokoschka albumát, s ez a lövellés mintegy a nyitánya az általános szülői vásottság kifejtésének: a parkbeli kamaszverekedők ma született báránnyok jól szituált nemzőik mocsokbő tetteihez képest.

A szerző szír-magyar zsidó származék, a művészetkultúra piacán aktuálisan kelendő pedigötözött. (1959. május 1-jén egy iráni mérnök és egy budapesti magyar hegedűművésznő lányként, Párizsban született.) Pályafutását színésznőként kezdte, Molière és Marivaux kortárs műveinek és klasszikus előadásai-val. Nemzetközi sikerét írónak az

Art (1994) hozta meg, amelyet több mint harminc nyelvre fordítottak le és mutattak be, amiért ismét a legjobb szerzőnek járó Molière-rel díjazták. A West Enden bemutatott brit produkcióért 1997-ben megkapta a Laurence Olivier-díjat és a legjobb vígjátéknak járó Evening Standard Award-díjat, míg a Broadway-n bemutatott amerikai produkció 1998-ban a legjobb szórakoztatásért járó Tony-díjat. A műnek több televíziós adaptációja is volt.

Jó helyről, jókor, jó helyre érkezett. Ennek tudom be, hogy sablontörténeteit mindahányszor a színészi remeklések vitték sikerre, hiszen önmagában a szabványcsaládi keretek közötti látszatharmónia, a társas magányban létezés, a fecsegő felszín alatt rejtgetett durva önzés erjedése, majd berobbanása több ezredéves dramaturgiai közhely. Az előadás savát-borsát Beregszászban is a színészi játék különleges minősége adja. Orosz Melinda (Veronika) és Sötér István (Miklós), a fellökött gyermek szülei, Ferenci Attila (Alex) és Orosz Ibolya (Anett) az agresszor szülei, a hörccsögétől apai önkénnyel megfosztott leánygyermeket alakító Forni D. Júlia (Kamilla) vagy Vass Magdolna, a szégyenfelt nagymama egyéni ambícióik szerint, de szinkronban magányosak, ugyanakkor közösen alkotva a derűvel szánandó semmirevalók tablóját.

Oleg Melnyicsuk színész-rendező, előbbi éneke diktálja, hogy színészi maguk dolgozzák ki a depressziójukat, s legyenek rokokó csipkészetű ornamensei a kollektív szutyoknak, amelyet a rendezői éneke manifeszta-ciójaként a kelet-európai komédia puritán (otromba) humorával illet az alájuk játéktér gyanánt. A kettős vezérlés okán, a néző figyelmét egyetlen pillanatra sem lankadhat, mert ha belemereng valamibe, más valamiről nyomban lemarad: a központi és a perifériális figyelem folyamatos terhelést kap.

Kevés társulat van a Kárpát-medencében, amely olyan játékra képes, amelyet Vidnyánszky Attila az évtizedek során a beregszásziakkal elsajátított. 1992-ben alapítóigazgatója lett a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színháznak,

1993 óta pedig, mindmáig művészi vezető-főrendező. Legnagyobb szakmai eredményének magát a Beregszászi Színház felállítását, létét tekinti. Szinte a semmiből hihetetlen körülmények között nemzetközileg is elismert műhelyt sikerült teremtenie. Már a kezdeti szakaszban, Európa 15 országának fesztiválján léptek fel, több mint 30 díjat mondhattak magukénak, és 2001-ben részt vettek a III. Színházi Olimpián Moszkvában.

Hogyan kell egy társulatot felépíteni, és ahhoz – annak produkcióihoz megteremteni a közönséget? Nézőt nevelni! Két, csak látszólag különböző feladat ez. A leggyönyörűsebb kötelesség a társulatformálás. Aki vendégrendezőként bonyolítja le a pályafutását, sohasem tapasztalja meg. Az oroszoknál külön szóval illetik egyébként a színre-vívót és a rendezőt. Előbbi a posztanovcsik, utóbbi a rezsiszjör – ő társulattal bír. Társulatot rak össze, nevel, foglalkoztat. Sorsok kerülnek a kezébe. Perspektívát kell látnia és nyújtania a választottjainak: felépíteni őket a sikerekhez. Az erre a pályára szegődött ember iránt teljes felelősséggel tartozni. Ennél aligha van magasabb foglalatosság. Mélységesen hinni kell a társulatban. A valódi rendező számára abban a pillanatban, amint megszűnik a társulatos formáció, maga a színház válik érdektelenné, mert a vezetője a felelősség izgalmát veszíti el.

A társulatfejlesztés azonban közönség centrikus is. A színház titkokról beszél, és műhely. A titkok műhelye. Anatolij Vasziljev, a jeles orosz rendező mondja: „megnyitom a színház ajtaját, és vendégként jön be a néző. Elvárom tőle, hogy vendégként viselkedjék. Legyen megtisztelve, hogy bejöhessen. Ugyanakkor, szolgálom a vendéget. A legnemesebb értelemben. Nem félek a nagy szavaktól: nevelni, tanítani. Hiszek a színház pozitív funkciójában. Látom, amint egy-egy jól sikerült előadás után másokként jönnek ki az emberek, mint, amiként beléptek. Érzem a nézőtér hangulatán az átváltozást. Ilyenkor boldog vagyok.”

A Forráspont a titkok sűrű szövevénye, amelyből lélekben meztelessé tett alakok bújnak elő. Lélekstriptíz – vallja a rendező. Őszinte. Meri elővenni, ami bennünket legbelül feszít, s ez által megragadja a közönség figyelmét: az érzékek nézőbarát laboratóriuma.

Balogh Tibor

Húsz éve a Duna partján a Nemzeti háza

Randevúórát avattak, és több kiállítás is megnyílt a Nemzeti Színház két évtizedes jubileuma alkalmából. A teátrum éppen húsz éve, 2002. március 15-én nyitotta meg kapuit, Az ember tragédiája előadásával, ezt a színház történeti eseményt, illetve az épület létesítésének körülményeit idézik fel a mostantól látható fotókiállítások. A jubileumi ünnepségen a színház tervezője, Siklós Mária, valamint az egykori kivitelezők is részt vettek, de jelen volt Szikora János, a nyitó előadás rendezője is.

„Ha összeszámoljuk, legalább 200 tervezője volt a Nemzeti Színháznak, ehhez jön még hozzá a szintén népes kivitelező gárda.” – hangsúlyozta Siklós Mária, Ybl Miklós-díjas építész a színház bejárata előtt az ünnepségen. Szavai után egy randevúpontot adtak át a bejárat mellett, amely a régi Nemzeti Színház előtti oszlop hasonmása. Az ötletgazda Poós Zoltán József Attila-díjas költő, író volt, aki beszédében elmondta, az eredeti oszlop a Blaha Lujza téren számos találkozásnak volt tanúja, de egyben tervekkel is tele volt, hiszen azt is megmutatta, milyen előadásokkal várják a nézőket az évadban. Tanúja volt az épület 1965. március 15-ei felrobbantásának is. Poós Zoltán felidézte, utoljára a Lear királyt játszották az egykori épületben, 1964. június 28-án, amikor a Gellyey Kornél alakította Alban szavait: „Nehéz idő sújt: itt engedni kell...” mintegy húsz perces tüntető vastaps kísérette. A József Attila-díjas költő arról beszélt, ironikus, hogy a háborút és az '56-os forradalmat is túlélő Nemzeti Színház éppen a konszolidáció időszakában semmisült meg. Az épület felrobbantásával eltűnt az ikonikus

randevúóra is. A most visszakerülő oszlop azt is kifejezi, hogy ideje újra és újra találkozunk egymással és a kultúrával – emelte ki Poós Zoltán, aki szimbolikusnak nevezte, hogy a felrobbantott épület darabjait szét-hordták az országban, mintha csak arra várnának, hogy valaki egyszer összeillesse azokat. Ennek a nagy történelmi kirakósnek az egyik szimbolikus visszailllesztett darabja lehet a randevúóra elhelyezése az új épület előtt, a találkozási pont – emelte ki a költő. A randevúóra visszahozza az eltűnt időt is – fogalmazta meg Poós Zoltán.

Az új épület elkészültét bemutató kiállítás megnyitóján Siklós Mária tervező arról beszélt, a megépítésért felelős kormánybiztos, Schwajda György elsősorban a funkcionalitást várta el a létesítménytől. „A legfontosabb, hogy a színház betöltse a funkcióját, őrizze az értékálló tradíciókat, szellemisége szóljon a kétezzer-öttszáz éves műfaj történetéről, de alkalmazza a 21. század technikai vívmányait is – ez volt a szakmai programja a húsz évvel ezelőtt megépült Nemzetinek.” – mesélte a tervező. Siklós Mária felidézte azt a mókás történetet is, hogy amikor a nagyszínpad proscéniuma elkészült, a kivitelezők tartottak egy „nulladik előadást”, plakátot terveztek hozzá, felkészültek rá és előadták védősakban a „tizenkét csúszózsálas közműves balladáját”. „Még a nagyon kemény, megfeszített munka mellett is volt kedvük és humoruk ehhez, ez az egyik legkellemesebb emlékem a színház megépítéséről. Így kell színházat építeni, ennyi szeretettel, amennyit itt tapasztaltam.” – tette hozzá az építész.

Szikora János, aki az itt bemutatott első előadás, Az ember tragédi-

ája rendezője volt, szintén Schwajda Györgyre emlékezett először, aki a próbafolyamat kezdetén három instrukciót mondott a közreműködőknek. „Jókedv, türelem, fegyelem – erre hívta fel a figyelmünket Schwajda György, és ez a három szó végigkísérte azt a nem túl könnyű két hónapot, amíg a próbafolyamat tartott.” – hangsúlyozta a rendező. Szikora János ezután arról is beszélt, hogy az olvasópróbát Alsósztrégován, a Madách-kúriában tartották, egy olyan társulattal, amely éppen akkor formálódott. „Az akár szimbolikusnak is tekinthető, hogy a szereplőgárda színészei a fővárosiak mellett a vidéki magyar színházakból, de a határon túli területekről is érkeztek, így az egész magyarságot, az egész magyar nyelvű színházzást képviselték.” – tette hozzá a rendező, aki arról is beszélt, hogy az előadás díszlettervezőjéül éppen azért választotta Milorad Krstić képzőművészt, mert ő külső szemmel tudott ránézni kultúránk emblematis darabjára. A most megnyílt kiállításon az ő díszleteinek képei is megjelennek. Szikora János elmondta azt is, hogy a tárlaton szemelvényeket láthat a közönség az előadás húsz évvel ezelőtti léggé vegyes fogadtatásából, azokból a közönségreakciókból, amelyek egy része egekbe emelte, másik része pedig sárba rántotta a produkciót.

A Nemzeti Színház most húszéves épületéről szóló, a három nemzeti drámánk, Az ember tragédiája, a Bánk bán és a Csongor és Tünde relikviáit bemutató, illetve a Schwajda György emlékére idéző kiállítások a földszinti előcsarnokban, illetve az I., II. és III. emeleti közönségforgalmi területeken nézhetők meg.

869 előadás, 28 bemutató és több, mint 110 000 néző

Két évvel ezelőtt indult útjára a Déryné Program, amely elkötelezte magát a 'Színház mindenkinek!' elnevezésű misszió mellett. A két év alatt összesen 28 bemutató és 869 színházi előadás valósult meg az ország 310 településén, valamint több, mint 110 000 néző tekinthetett meg színvonalas színházi produkciókat. A program által életre hívott Déryné Fesztivál mindjárt az első évében rendkívül pozitív fogadtatásban részesült, 2022. júliusában immáron második alkalommal kerül megrendezésre Sátoraljajújhelyen.

A saját társulatot, valamint négy alprogramot felvonultatató hiánypótló kezdeményezés nemcsak célkitűzése, hogy magas minőségű, színvonalas színházi produkciókat juttasson el az ország minél több településére, a legtávolabbi, legkisebb falvakat, peremterületeket is beleértve, ahol az ott élők eddig hiányt szenvedtek a magas kultúra terén.

Az Országjárás és Vándorszínház alprogramoknak köszönhetően a két év alatt 310 településre sikerült eljuttatni színházi előadásokat, amelyeket a közönség jelképes 200 Ft-os jegyáron, illetve ingyenesen tekinthetett meg. A kulturális intézményeknek és művelődési házaknak korlátozott a pénzügyi erőforrása, amelyet színhá-

zi produkciók megvásárlására fordíthatnak, így nagy örömmel üdvözölték a Déryné Program által nyújtott lehetőséget. A befogadókörök jelentése folyamatos, a partnerek száma meredek ívben növekedik, további cél, hogy minél több nézőt sikerüljön megszólítani és emlékezetes színházi élménnyel megajándékozni, hosszú távon egy széles törzsközönséget kialakítva.

Déryné ifjasszony, János vitéz, Kék róka, A falu rossza, Holdbeli csónakos – a Déryné Társulat repertoárjában öt produkció szerepel, de javában zajlanak Sütő András: Balkáni gerle című drámájának próbái, Berettyán Nándor rendezésében. A premier március 26-án lesz a Déryné Központban.

A Barangoló alprogram a fiatal alkotóművészeknek, pályakezdő társulatoknak és színművészeknek kínál egyedülálló lehetőséget arra, hogy egy mentori programon keresztül önálló produkciót hozhassanak létre, valamint, hogy munkásságukat a szélesebb közönség is megismerhesse. A két év alatt a bábjátéktól, a néptáncon és opera-keresztmetszetten át, a zenés dokumentumjátékon keresztül a prózai előadásig 17 produkció került bemutatásra, valamint 70 előadás valósult meg, több, mint 3 000

néző részvételével.

A Barangoló alprogram kiterjesztve működését idén elindítja Drámaírói Műhelyét. A fiatal tehetségeknek, pályakezdő drámaíróknak létrehozott mentori program célja egy új drámaíró nemzedék kinevelése. Más drámaírói felhívásokkal szemben a Drámaírói Műhely egyedülálló lehetőséget kínál a fiatal íróknak, hiszen amellett, hogy elkészíthetik az első, egész estés drámájukat, munkásságukat a színházi szakma szélesebb körben is megismerheti. A januárban közzétett felhívásra összesen 49 jelentkezés érkezett be, amelyek közül a szakmai bizottság fogja kiválasztani a nyertes drámaterveket.

2021-ben első alkalommal került megrendezésre a Déryné Fesztivál Sátoraljajújhelyen, amely 9 helyszínen több, mint 30 ingyenes, kulturális programmal, színházi előadásokkal, koncertekkel és családi programokkal várta az érdeklődőket. A fesztivált és az általa felvonultatott színes programkavalkádot rendkívül pozitívan fogadta a közönség, mindjárt az első évben, az öt nap alatt több, mint 2 500 látogatót vonzott. 2022-ben július 20. és 24. között immáron második alkalommal kerül megrendezésre az esemény.

Színház mindenkinek!

Megnyílt a felújított Operaház

Ünnepi gálaműsorral nyílt meg újra szombat este a Magyar Állami Operaház átfogó felújításon átesett, Andrassy úti főépülete Áder János jelenlegi és Novák Katalin megválasztott köztársasági elnök, valamint Orbán Viktor miniszterelnök jelenlétében.

Budapest világháborús ostroma idején az Operaház színpada és nézőtere üres volt, pincerendszere azonban óvóhellyé változott, ahol a "pincelakó művészek" időnként rögtönzött koncerteket adtak – idézte fel megnyitó beszédében Áder János.

"Mennyi mindent látott, mennyi mindent átélt ez az épület: 138 esztendő háborúit és forradalmait, hódítókat és változó államformákat, megszállást és visszanyert szabadságot. Megannyi, az operajátszásba virágkort hozó igazgatót és bizonyosan néhány méltatlant is. Régit és újat, konzervatív stílust és haladót" – emlékeztetett az államfő.

Mint azonban hozzátette, végül mindig győzött az érték, előbb-utóbb győztek azok, akik az Operát a legjobban, a legigényesebben akarták művelni. Akik tudták, hogy az épület Ferenc József akaratából ugyan kisebb lett, mint a bécsi operaház, de szebb, akik tudták, hogy az itt bemutatott előadásoknak fel kell venniük a versenyt Európa legjobbjával – fogalmazott.

Áder János hangsúlyozta: "manapság, amikor sorra emelkednek, újulnak, szépülnek kulturális intézményeink, érdemes felidézniük, mi-
ben is hiszünk, amikor a művészeteknek méltó otthont építünk vagy újítunk fel".

Európa egyik impozáns szobor-másolat-gyűjteménye végre méltó otthont nyert a felújított komáromi Csillagerőd falai között, a lepusztult vasúti járműjavító helyén épült Eif-fel Műhelyházban helyet kapott az Opera kellektára, felépült a "vonzó és látványos" Magyar Zene Háza, régi fényében pompázhat a Pesti és a Budai Vigadó, a Szépművészeti Múzeum Román csarnoka, a Magyar Nemzeti Múzeum kertje vagy Ybl Miklós Várkert Bazára, könyvtárak,

színházak, múzeumok, kultúrházak és kiállítóterek kaptak új otthont a fővárosban, országszerte és a határon túli magyarok lakta területeken – sorolta az államfő.

Áder János hozzátette, az utóbbi évek számtalan kulturális beruházására azért volt szükség, "mert mindez felemelő, mert léleknevelő, mert léptéket ad az embernek; értéket őriz, élményt kínál, igényességre és hagyománytiszteltetletről tanít".

Ókovács Szilveszter, az Operaház főigazgatója felvetette, hogy amikor a látogatók belépnek az Ybl Miklós főműveként számon tartott épületbe, vajon felteszik-e a kérdést: miért is ilyen gyönyörű?

A főigazgató szerint a válasz egyszerű, de sok elemű: például a gyermekkori szólólisták, az Operaház balettintézetének növendékei, a balettáncosok, az énekkari művészek, a karmesterek és nem utolsósorban az énekesek miatt. De a festőművészek, iparművészek, sőt a videótervezők és fénytervezők miatt is ilyen gyönyörű a ház – jegyezte meg.

Az Operaház nem egyszerűen műemlék, hanem színház is – emelte ki.

Ókovács Szilveszter köszönetet mondott Orbán Viktor miniszterelnök "huzamos bizalmáért", valamint a finanszírozó kormányzatnak, a beruházó Városliget Zrt-nek, a tervező Zoboki Építészirodának és a kivitelezőknek, Baán László miniszteri biztosnak, Kisvámosi Tamás főépítésvezetőnek, de megköszönte a nézők hűségét, valamint az operaházi kollégák kitartását és türelmét is.

Az átfogó rekonstrukció után megújult Operaház ötnapos fesztivállal nyílik meg. A szombati nyitó-gálát megelőzően már pénteken és szombaton is tartottak diákpremiereket, majd vasárnap Erkel Ferenc Hunyadi László című operájának ősváltozatával, hétfőn MacMillan Mayerling című balettjével várják a közönséget, március 15-től pedig látogatói túrákon is megismerkedhetnek az érdeklődők a felújított Ybl-palotával.

MTI

Sikerrel zárult az együttműködés

A Fővárosi Nagycirkuszban február 17-én került sor a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ és az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet (KITI) közös projektjének záróprogramjára. Az intézmények szakemberei ismertették a másfél éves program főbb eredményeit.

A ZOOM-on bejelentkező és személyesen megjelent intézmények szakembereit dr. Borsós Beáta, a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ ügyvezető igazgatója köszöntötte, aki felidézte a két intézmény között létrejött több évre visszanyúló kapcsolatot és annak fontosságát, hogy egy előadóművészeti intézménynek miért legyen saját könyvtára, múzeuma és levéltára. „Kiemelten fontos számunkra, hogy megmutassuk, megismerjük és megismertessük a cirkuszművészet tudományos alapjait is. A magyar cirkuszművészet több mint száz éves hagyományokkal bír, ez idő alatt rengeteg dokumentum és írásos emlék keletkezett. Ezért a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ, mint kiemelt kultúrstratégiai intézmény fontos feladatának tartja, hogy ezeket összegyűjtse és bemutassa. Ebből az indítatásból vetődött fel évekkel ezelőtt Fekete Péterben, a Fővárosi Nagycirkusz akkori igazgatójában, hogy alapítsuk meg a tudományos egységünket, amihez szakembereket és partnereket kerestünk. Ennek köszönhetően jött létre 2019-ben KITI és a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ közötti együttműködés.”

Dr. Kiszl Péter, a KITI intézet-igazgatója és tanszékvezetője, egyetemi docens a kollégák köszöntése után megosztotta, hogy szakértői segítséget szeretnének nyújtani ahhoz, hogy a Nemzeti Cirkuszművészeti Központban az intézmény múzeumához és levéltárához szervesen csatlakozó, kiváló könyvtár jöjjön létre. Ezt követően ismertette a szakmai együttműködési megállapodás és az Emberi Erőforrások Minisztériumától kapott támogatás kapcsán létrejött eredményeket, melyek a <http://lis.elte.hu/cirkusz> oldalon részletesen is tanulmányozhatók.

A KITI Magyarország legrégebbi és legnagyobb könyvtár- és információtudományi felsőoktatási képző és kutatóhelye, ahol oktatási és tudományos tevékenység zajlik. Az intézmény vállalta a cirkuszművészeti gyűjtemény népszerűsítését, ami több pillérben valósult meg. „Egyrészt közös (kihelyezett) órákat tartottunk, illetve a projektmunka keretében olyan témákat kaptak feldolgozásra a hallgatók, amelyekről dr. Juhász Évával, a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ főkönyvtárosával együtt úgy gondoltuk, hogy hasznosak lehetnek a könyvtár létrehozásához. Ezen túl intenzív kutatási tevékenységet folytattunk, amelyek eredményeit magyar és nemzetközi konferenciákon és tudományos publikációkban is prezentáltunk” – foglalta össze dr. Kiszl Péter, majd bemutatta az általa szerkesztett leglátványosabb

együttműködés következő fontos pillére a szakmai gyakorlatok lebonyolítása volt, ugyanis a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ leendő könyvtára gyakorlóhelyként is működik. A projekt következő lépéseként hallgatói toborzót is tartottak, mert ha a leendő könyvtár bővülni fog, szükség lesz további munkatársakra. Az együttműködés keretében workshopokat is tartottak, az első alkalomra 2020 novemberében került sor.

Dr. Fodor János adjunktus ZOOM-on kapcsolódott be a záró workshopba, és beszámolt róla, hogy 2021 tavaszán a hallgatókkal a cirkusz tematikájú kurzusokon különböző cirkuszok internetes reprezentációját, a koronavírus-járvány alatti kommunikációjukat és a közösségi médiában betöltött szerepüket vizsgálták. Az összegyűjtött eredményekből gyűjteményt hoztak létre.

Dr. Kiszl Péter, a KITI intézetigazgatója és tanszékvezetője, egyetemi docens foglalta össze a KITI által vállalt és teljesített feladatokat.

Az intézmények tudományos szakemberei jó hangulatban folytattak eszmecsere-t egymással.

nyomatott produktumot, az Útmutató könyvtáralapításhoz – Esettanulmány a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Könyvtáráról című módszertani és oktatási célú kötetet, amely elsősorban az informatikus könyvtáros hallgatók számára készült. Az intézmények közötti

A következő megszólaló dr. Németh Katalin adjunktus volt, aki megosztotta, hogy dr. Juhász Évával tartottak egy közös órát a dokumentumismeret-gyűjteménymenedzsment kurzus keretében, ahol a speciális gyűjtőkörű szakkönyvtárakkal, a gyűjtőkörrel és azokkal a dokumentumtípusokkal is foglalkoztak, amelyek szerepet játszhatnak a cirkusz alakuló könyvtárának felépítésében. Ehhez kapcsolódik a már említett tankönyv, amelyhez dr. Németh Katalin két fejezetet írt, valamint dr. Juhász Évával egyeztetve a végére egy gyűjtőkör szabályzat ajánlást.

„Az én feladatomban a KITI-ben már évek óta a szakmai gyakorlatok koordinálása. Ez az együttműködés kiváló lehetőség volt számunkra, hogy egy ilyen szép, új intézményben meg tudjuk mutatni a hallgatóink erejét. Azt gondolom, hogy ez nagyon jól sikerült” – foglalta össze a munkáját dr. Senkei-Kis Zoltán adjunktus.

Szűts Etele a Forum Hungaricum Nonprofit Kft. Digitálisarchívum-fejlesztési Osztályának vezetője megosztotta, hogy a KITI doktoranduszaként két kutatásban vett részt. Az első a nemzetközi cirkuszművészeti központok felkutatása és bemu-

tatása volt, hogy olyan gyakorlatokat keressenek, amik felhasználhatók a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ esetében is. A másik kutatás témája pedig ezeknek a cirkuszművészeti központoknak a pandémia alatt tanúsított közönségkapcsolati tevékenysége volt.

Dr. Tószegi Zsuzsannának egyrészt nélkülözhetetlen szerepe volt a tankönyv megformálásában, lektorálásában, másrészt pedig folyamatos szakértői segítséget biztosított szerzői jogi és GDPR kérdésekben. Természetesen jelen volt az alakuló könyvtárral kapcsolatos számos szakértői konzultáció is.

A támogató képviseletében Szóllás Péternek, a EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztálya vezetőjének jelenlétében megtartott rendezvényen a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ részéről vállalt feladatokat dr. Juhász Éva főkönyvtáros ismertette. Kitért a gyakornoki programra, a kutatástámogatásra, a kihelyezett órákra, valamint a dokumentumok formáira és tartalmi feltárásukra. Dr. Juhász Éva szemléltette a szakdolgozati témaajánló főbb témaköreit és az alakuló könyvtár céljait, majd prezentációja végén hangsúlyozta a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ alakuló könyvtára, levéltára és múzeuma szakmai együttműködésének fontosságát. Összegzőként a résztvevők kifejezték szándékukat a projekt folytatására, a program zárásaként pedig megtekintették a Tavaszváro Fesztivál+ előadását.

Szekáry Zsuzsanna
Fotó: Fuszka Nikol

A záró workshopon az Útmutató könyvtáralapításhoz – Esettanulmány a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Könyvtáráról című kötet is bemutatásra került.

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ részéről vállalt feladatokat dr. Juhász Éva főkönyvtáros ismertette.

Új bemutatóval jelentkezett a Duna Táncműhely

A folklór, a cigány folklór – tele van szebbnél szebb, bár fájdalmas énekekkel, amelyek segítenek dalba önteni a hiányt, a búcsút, a fájdalmat, és ezáltal gyógyítják a lelket.

'El nem múltó' címmel ezt a fajta életérzést, a halál misztériumát, ugyanakkor az élet szenvedélyes örömet és az elmúlással való szembenézést jelenítették meg a színpadon a Duna Táncműhely táncosai március 1-jén a Nemzeti Táncszínházban.

Mióta eltávolodtunk a természetől, az elmúlás nehezen feldolgozható számunkra, elviselhetetlen fájdalmat jelent, gyakran tabuként kezeljük. Holott tudjuk mindannyian, hogy a halál az élet elválaszthatatlan része. E misztikumot, a mulandóságot járja körül a Duna Táncműhely új előadása, feloldást is keresve.

A cigány folklórból táplálkozó produkció folyamán a néptánc és kortárs tánc nyelvében varázsmondókák, énekek vezetnek a nézőt, a hallgatót.

Az előadást átítatja a borzongás, az elmúlástól való félelem, a halál misztériuma, felfoghatatlansága, ugyanakkor az élet szenvedélyes öröme és az elmúlással való bátor szembenézés is, amiben az öröklét reménye rejlik.

A Duna Táncműhely – a produkcióra szerveződő műhelytípusú munka jegyében – rendszeresen hív meg vendégkoreográfusokat, akiknek alkotói világa közel áll a társulat művészeti megközelítéséhez, a néptánc ihlette kortárs tánchoz.

Horváth Zsófia már többször is dolgozott a Táncműhellyel: az Álom, álom, kitalálom gyerekkorú társ-koreográfusaként, a 2015-ös Madárasz-szonyok koreográfus-rendezőjeként, valamint a 2016-os a Körtánc egyik táncos előadójaként.

Az El nem múltó című előadás emlékül készítette azoknak a barátoknak, mestereknek, családtagoknak, akik már nincsenek közöttünk. „Táncunkkal, dalainkkal üzenünk nekik: bennünk élnek tovább.”

MITEM – 12 ország 16 előadása látható a fesztiválon

A Kolozsvári Állami Magyar Színház Hamlet-előadásával április 20-án kezdődik a 8. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó (MITEM); a május 8-ig tartó fesztiválon 16 produkciót, a magyar mellett francia, olasz, görög, orosz, ukrán, lengyel, cseh, lett, litván, bosnyák és vietnámi előadást láthat a közönség a Nemzeti Színházban.

Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár a színházi találkozót a hétfele budapesti sajtótájékoztatóján kiemelte: a kultúra alkalmas arra, hogy az élet újraindításának motorja legyen egy pandémiás időszak lefelé ívelő hullámánál.

Kitért arra, hogy jövőre a MITEM-et a színházi olimpia részeként rendezik meg. "Hiszen alkalmasak vagyunk arra, hogy ne csak Európát, ne csak a környező országokat, de az egész világot vendégül lássuk Magyarországon" - hangsúlyozta.

Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház vezérigazgatója a MITEM idei programjáról elmondta: régi barátok, nagymesterek, köztük Valere Novarina, Teodorosz Terzopulosz, Rimas Tuminas, Alvis Hermanis

és új alkotók is megjelennek az idei programban, amelyben az idén először vietnámi és bosnyák előadás is szerepel. Kiemelte, hogy az újító kísérletező színházi nyelvet képviselő Alessandro Serra olasz rendező is részt vesz a fesztiválon Macbettu című előadásával. Mindig abban gondolkodtunk, hogy ki kell nyitni a színházat, nemzetközi szinten kell megmérgettenünk - mondta.

Hozzátette: a színházi olimpia megrendezésének lehetősége jutalom az elmúlt évtized munkájáért. Az idei MITEM a színházi olimpia főpróbájának tekinthető, így arra készülve további nyitást, műfaji bő-

velépett Georges Méliés utolsó trükkje című alkotással érkezik a fesztiválra. Emellett a táncművészet is megjelenik a programban: a Borszik Yvette rendezte, Matei Visniec drámája nyomán készült Bohóc kerestetik című darabot láthatja a közönség.

Az idei találkozón Valere Novarina Az árnyak játéka című darabját is láthatja a közönség. A moszkvai Vahtangov és a szentpétervári Alekszandrinszkij Színház is visszatér a MITEM-re. A Vahtangov Állami Színház a Rimas Tuminas rendezte Háború és béke című produkciót mutatja be, a szentpétervári társulat pedig a Valerij Fokin rendezte Ma. 2016... című előadást játssza a találkozón.

A Rigai Új Színház és Alvis Hermanis rendező az Oblomov című regény adaptációjával vesz részt a fesztiválon, továbbá visszatér az athéni Attisz Színház is az Amor című előadással, amelyet Teodorosz Terzopulosz rendezett.

Oskar Korsunovas litván rendező vilniusi színháza először látható a fesztiválon: Viripajev Delhi tánc című művét adják elő, míg a zakopanei Witkacy Színház Stanislaw Witkiewicz Egy kétfejű borjú metafizikája című darabját játssza. Visszatér Kijevből az Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház társulata, ezúttal Dalolj, Lola, dalolj! címmel mutat be produkciót, amely Heinrich Mann Ronda tanár úr című regénye és A kék angyal című film alapján született.

Látható lesz Agata Duda-Gratz rendezése a litván Klaipéda Drámai Színház előadásában, és az Emlékszel még Doli Belre? című, Kokan Mladenovic rendezte produkció, a szarajevói Kamerni Teatar 55 előadása.

A Tompa Gábor Hamlet-rendezésével nyíló programsorozat egy táncelőadás, a Kaleidoszkóp - Hommage á Bartók Béla című est zárja.

Módosították a VII. Nemzeti VERSeny tematikáját

A háború és béke témaköre is bekerült a Nemzeti VERSeny felhívásába a Kelet-Európában kialakult háborús konfliktus, az Ukrajnában zajló események hatására - közölték a szervezők szerdán az MTI-vel.

A Nemzeti Színház és a Magyar Versmondók Egyesülete 2022-ben hetedik alkalommal hirdette meg határokon átívelő, felmenő rendszerű versmondó és versklip versenyt. A Nemzeti VERSeny minden évben előtérbe helyezi az évfordulós költők életművét, valamint jelentős, meghatározó történelmi és irodalomtörténeti eseményekre is reflektál.

A Kelet-Európában kialakult háborús konfliktus, az Ukrajnában zajló események hatására a Nemzeti VERSeny rendezői módosították a tematikát. Amellett, hogy a 250 éve született Kisfaludy Sándor, a 120 éve született Illyés Gyula, a születésének centenáriumaéhoz érkező Nemes Nagy Ágnes és a 90 éve született Jókai Anna valamelyikének életművéből szükséges egy verset választani a nevezőknek, a háború

és béke témaköre is bekerült a felhívásba.

Nevezni április 30-ig lehet három vers megjelölésével, amelyek (nem magánkiadású) kötetben, antológiában vagy neves irodalmi (nyomtatott vagy online) folyóiratban megjelentek, s amelyek közül egy Jókai Anna, Nemes Nagy Ágnes, Illyés Gyula vagy Kisfaludy Sándor verse, egy klasszikus magyar költő szabadon választott verse (kivéve a felsorolt évfordulós költőket) és egy kortárs magyar költő szabadon választott verse.

Az utolsó két vers egyikének a háború és a béke témájához kell kapcsolódnia.

A VERSeny fővédnöke Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház főigazgatója, a zsűriben Bakos-Kiss Gábor színművész, Lutter Imre előadóművész, a VERSeny főszervezője, Szabó László kommunikációs szakember, Szűcs Nelli színművész és Wiegmann Alfréd rendező foglal helyet.

A versenyen minden nem hivatásos versmondó részt vehet az anyaországban, a Kárpát-medencében, serte Európában és az óceánon túl is.

A nevezők három fordulóban versenyeznek: az első két forduló online zajlik, ahol a zsűri mellett a közönség is tovább juttathat versenyzőket. Az első fordulónban a három közül bármelyik vers elmondását videóon rögzítve kell beküldeni. A második fordulónban a továbbjutók egy újabb verset dolgoznak föl a három közül, versklip formájában, a járványügyi helyzetre tekintettel akár otthoni környezetben.

A két online forduló után az élő döntő a Nemzeti Színházban lesz október 15-én és 16-án. A közönség előtt zajló eseményt a Nemzeti VERSeny Facebook-oldalán élőben közvetítik. Itt a továbbjutóknak a versklipjeik vetítése mellett két verset kell előadniuk.

A háború sújtotta területeken élő vagy onnan menekülő, a döntőbe jutó versenyzők Nemzeti Színházba utazását segíteni fogják a szervezők.

További részletek a www.vers.hu/nemzetiverseny oldalon, a Nemzeti Színház honlapján és a Nemzeti VERSeny facebook oldalán olvashatók.

MTI

VéNégy Fesztivál: több mint ötven zenei program

A már bejelentett fellépők mellett a Tankcsapda, a Road, a Russkaja, a Vad Fruttik, az Elefánt, az Irie Maffia és Saya Noé is színpadra lép a VéNégy Fesztivál és Színházi Találkozón. Június 23-tól 26-ig négy színpadon több mint ötven zenei programot rendeznek Nagymaroson.

A VéNégy Fesztiválon a három eddigi zenei helyszín mellett új színpaddal és minden eddiginél erősebb zenei felhovatallal várják a közönséget. A kínálat a roktól a popon át az elektronikus produkciókon keresztül a népzeneig terjed, a VéNégy Parton dj-k és akusztikus produkciók váltják egymást - közölték a szervezők szerdán az MTI-vel.

A fesztivál nyitónapján, június 23-án csütörtökön színpadra lép a hiperkarma, Ohnody, a Mörk, Beton Hofi és a Bonilevine. Másnap a rocké és népiesebb dallamoké a főszerep: Nagymarosra érkezik a Tankcsapda, a Road, Ferenczi György és az 1ső Pesti Rackák, a Bohemian Betyars, a levezető ütemeket Spigiboy szolgáltatja.

Június 25-én szombaton a fesztivál sztárfellépője, a Morcheeba előtt

a Carson Coma, Saya Noé, Dániel Gergő és az Utazók ad műsort, míg a zárónapon a Vad Fruttik, a Russkaja, az Irie Maffia, a Platon Karataev, a Konyha és az Elefánt játszik.

A többi visegrádi ország képviselésében a fesztiválon a lengyel Cheap Tobacco fog koncertet adni. A Hangfogláló Program támogatott együttesei közül többek között fellép a Luca, a Csajod, a Hocus Pony, a Hűvös és a Zaekar. Az elektronikus zenei események helyszíne a Sátor színpad és a Duna melletti VéNégy part.

A VéNégy programjában a színház és a közösségépítés is kiemelt szerepet kap. Látványos utcaszínházi előadások és szabadtéri performanszok mellett a hatalmas színházi sátorban a visegrádi négyek országaiból érkező társulatok bemutatói tekinthetők meg. A Dunakanyar legnagyobb fesztiválja az elmúlt években a V4 országok egyik legnagyobb közös kulturális eseményévé nőtte ki magát.

További információ: <https://venegyfesztival.hu>

MTI

Meglátások a körön belülről

A Zaj Rendszerház Kft. több évtizedes múlttal rendelkező cég, amely mára meghatározó szereplője lett a hazai piacnak. Fazekas Tamás nem csak a sikereikről számolt be, de megosztotta velünk a területhez kapcsolódó meglátásait, észrevételeit is.

– Zaj Kft. néven szerepelnek az üzleti életben, de nyilván csak a hanggal ma már nem elég, hogy sikeres legyen valaki a piacon.

– Ez egy közel harminc éves, „történelmi” név, abból az időből származik, amikor a „zajongás”, azaz elsősorban rendezvények megvalósítása és diszkók, szórakozóhelyek építése volt a fő profilunk. Sokan csúfoltak is minket ezért, szemünkre vetették ezen a gyökerünket az évtizedek alatt, de mi büszkéek vagyunk arra, hogy honnan jövünk, mind a mai napig fontos tanulságok, tapasztalatok származnak ezekből az időkben.

Ma már a szórakozáshoz, kultúrához kötődő – és azokon is túlmutató – technológiák teljes spektrumát lefedve kínálunk teljeskörű tervezési és kivitelezési szolgáltatásokat, ezzel egyedülálló vagyunk a hazai piacon. Így a nevünkre utaló hangosítás mellett ott vannak a kínálatunkban az audiovizuális technológiák, a képkalkoró vetítéstechnikai rendszerek, Led-falak, a szcenikai világítás, a homlokzati díszvilágítás, s mindazok a dolgok, amik ezekhez kapcsolódnak. Nem véletlen, hogy az ország leglátványosabb díszvilágításából jónéhányat mi csináltunk az utóbbi évtizedben, köztük van például az Aréna Pláza homlokzata, a MŰPA, vagy a Duna Aréna. Ezeknél a tervezés mellett a kivitelezést is mi végeztük, mi adtuk hozzá az eszközparkot, programozást, utánkövetést is.

Jelen pillanatban mi tudjuk a legkiterjedtebb gyengeáramot fedő tervezési és generál kivitelezési szolgáltatást nyújtani. Ebbe a fentiekben kívül beletartoznak a beléptetési, a biztonságtechnikai, és IT-rendszerek is, és természetesen minden, ami ezekhez kapcsolódik.

– Ezek szerint ez a mindenre kiterjedő, komplett rendszerben gondolkodás a technikák együttműködésének alapfeltétele?

– Igen, ezt mindenképpen így gondolom, hiszen napjaink legsúlyosabb problémája, hogy a különböző rendszerek nem képesek együttműködni, összehangolásuk több problémát vet fel, mint amennyit megold, sőt még az is egyre inkább igaz, hogy az egyes rendszerek saját, belső elemeinek az együttműködésében is lehetnek zavarok.

A másik nagy probléma, hogy a sokszor méregdrága és önmagukban kiváló eszközök működtetéséhez nincs meg a megfelelően képzett személyzet, s ezt nekünk már a tervezés fázisainál figyelembe kell venni. Leadjuk a részletes üzemeltetési utasítást – ez általános követelmény a megrendelő részéről – de ezt még el sem olvassák, így a drága technika adta lehetőségeknek sokszor csak a töredékét veszik igénybe. Ezek elkerülésére, úgy kell már a

kezdetektől valamit megterveznünk, hogy figyelembe vesszük a várható felhasználót, annak felkészültségét, szakmai ismereteit, hogy eszközpark, a „rendszer” a maga szintjén segítse, és ne bonyolítsa, ellehetetlenítse a munkáját.

– Visszatekintve a közelmúltra, mennyire lehet elégedett?

– Nagyon jó évet zártunk tavaly, 2021-ben sok projektünk fejeződött be. Ezek közül talán a legbüszkébbek az MVM Dome-ra, az óriási kézilabdacsarnokra lehetünk, amelynek a teljes hangosításának tervezését mi végeztük és a kivitelezést is mi készítettük el. Ezzel egy közel hároméves munkát zártunk le, amit elsősorban szakmailag, de minden más szempontból is kiemelkedőnek értékelhetünk, hiszen úgy gondolom Magyarországon ilyen magas színvonalú hangosítás még nem valósult meg.

A színházi vonalunk is nagyon fontos: jelen pillanatban is több nagymúltú színház rekonstrukciójának tervezésében vagyunk érdekelték. Ezek folyamatos, éven átívelő projektek, és nemsokára már a kivitelezés szintjére kerülnek, bár az ilyen beruházásoknál akár 3-5 év is eltelhet, míg a tervekből valóság lesz.

– További terveik?

– Ne feledjük, hogy az idei választási év, s azt már rég megtapasztaltuk, hogy a politika mindig hatott a gazdasági folyamatokra, a beruházások megvalósulására, s bizonyára ez most sem lesz másképpen. A nagy audiovizuál, hanggal, fényvel foglalkozó cégek, nagyon magas százalékban állami beruházásokban vesznek részt, a magánszektor megrendeléseit a mi területeinken sajnos elenyészők. Így most mindenki várja a választások eredményét, az utána megélnékölt projekt-indulásokat, a folytatás irányát.

– Önök a tervezéstől vállalják fel a megbízásokat. A mai rohanó világban mennyire kell előrelátónak lenni, mennyire kell előre gondolkodni a tervek elkészítésénél?

– A technológiai tervek nem tudnak érvényesek maradni egy beruházás csúszása esetén. Lehet, hogy építészeti szempontból nincs mit változtatni egy pár éves terv leporolása, de hogy az IT-től kezdve minden más, szakterületünkhöz kötődő technológia terveit frissíteni kell, az nem lehet kérdés.

Az előre gondolkodás még a kivitelezés kezdete előtt is nagyon nehéz feladat, hiszen egy tervezőnek feladata és felelőssége, hogy olyan dolgokat szerepeltessen a terveiben, amik egy adott kivitelezési időszakra vonatkoztatva beválhatók technológiai szempontból. Látni kell a technológiai folyamatok haladási sebességét és irányát, tudni kell, mi az, ami már stabilan működik, s mi az, ami esetleg csak a későbbiekben lesz megbízhatóan használható. Olyan megoldásokat kell szerepeltetnünk a tervekben, amelyek a kivitelezés időpontjában megbízha-

tóan működnek, megfizethetők, de mindezek mellett modernekek, „jövőálló” is.

Ez egy örökös költéltánc, amiben benne van a veszély, hogy túlvállaljuk magunkat, s egy olyan technológiát tervezünk be, ami a kivitelezéskor még nem fog rendelkezésre állni az elvárható stabilitással, vagy a másik véglet, hogy olyan megoldást választunk, ami ugyan megbízható, de a szintjét a technológiai fejlődés már rég meghaladta.

Szóval a legösszetettebb tervezői feladat, azt megjósolni, hogy a megvalósulás időpontjában mi lesz stabil, elérhető, mi lesz az a legkorszerűbb választás, amit még az ügyfél ki is tud fizetni. Ezen a területen kulcsfogalmak a szállíthatóság, használhatóság, megbízhatóság, s talán ezek mellett a legfontosabb az, hogy jövőtűró legyen. Mert akármit is építünk be pl. egy színházba, annak várhatóan 10-20 évig ott működnie kell.

– Lehet ilyen hosszú távra előre tervezni?

– Többé-kevésbé igen, hiszen a hangtechnikában nem várható most (még mindig) robbanásszerű változás, a világítástechnikában pedig ez néhány éve már bekövetkezett, amikor a ledék átvették a területen a vezető szerepet. Tehát ez a „forradalom” is lecsengőben van, ma már inkább csak finomodásról, lassuló fejlődésről beszélhetünk itt is. A képkalkorásban, megjelenítésben, képátvitelben még hátra vannak komoly lépések, ugrások, ezek kezelése jelentik ma a legnagyobb kihívást, az pedig, hogy az egész „cucc” jól integráltan, könnyedén használható, kezelhető is legyen... na, hát továbbra is ez a legnagyobb tervezői feladat!

– Amivel viszont senki nem tervezett, az a pár éve megjelent járvány, ami talán már lecsengőben van. Ez mennyire hat az üzletmenetre?

– Úgy néz ki a járvány vége felé tartunk, bár én nem vagyok túl optimista ebben a kérdésben. A Covid hatása még évekig itt lesz, és szerintem a világ soha nem fogja tudni teljesen kiheverni a hatásait. Bár a korlátozások nemzetközileg is sokfelé megszűnőben vannak, ettől az emberek lelki világa, félelme – sőt, anyagi helyzetük – sem fog visszaállni a járvány előtti állapotra, s arra sincs sajnos semmilyen garancia, hogy bármikor ne bukkanna fel akár egy ennél súlyosabb vírus is. Ma olyan időket élünk, hogy a világ két távoli pontja között akár egy nap alatt megtehetjük

a távolságot, ami azt is jelenti, hogy a vírust is ugyanilyen gyorsan, teljesen ellenőrizhetetlenül tudják az emberek széthordani. Ez tehát globális probléma, de egyelőre a helyi politikai akarat és érdek szinte mindenhol túl erős ahhoz, hogy hatásosan összefogjon, közösen cselekedjen a világ! S ez minden szempontból komoly hatással van a mi szakmánkra is. Arra rövid távon semmi esélyt sem látok, hogy például a konferenciaturizmus, a világszintű kiállítások, rendezvények rövid-, vagy akár középtávon visszaálljanak arra a szintre, ahol valaha voltak.

Pedig üzletileg és emberileg is komoly gondnak tartom, hogy nincsenek kiállítások, hisz az igazi újdonságokat leginkább ezeken a világméretű rendezvényeken mutatják be a gyártók, fejlesztők. Maga az emberi kapcsolat, személyes ismeretség, beszélgetés is hiányzik. A beszállítói vonalak súlyos problémái tetézve a személyes kapcsolat hiányával még inkább depresszióssá teszi a szakmai életet. Minden lelassult, kiszámíthatatlanná vált, késik, hogy az inflációs nyomásról, elszabadult árakról ne is beszéljünk...

– A visszaállási probléma a színházi világra is vonatkozik?

– Az utóbbi időkben nagyot változott a világ. De nem is a színházakkal, hanem a filmszínházakkal, vagyis a mozikkal kezdeném. Ezeknél már most látszik, hogy nagy a baj, hiszen két-három mozijegy árértékű előfizethetünk pl. a Netflixre, ami sokak számára tökéletesen helyettesíti a moziélményt. Az otthonainkba pedig már elérhető áron vásárolhatunk olyan tv készülékeket, hangrendszereket, amelyek tökéletes élményt adnak, hiszen egy 65” TV két és fél méterről mozi élményt ad, és ma már a 75”, 85” is egész megfizethető. Azt nevezhetjük moziszerű élménynek, amikor akkora képernyőn nézünk egy filmet, ami nem fér bele a látómezőnkbe, vagyis az adás közben mozogni, oldalra kell forgatni a fejünket ahhoz, hogy oda tudjunk nézni, ahol éppen történik valami. A mozik üzemeltetői, de maguk a bevásárlóközpontok, és persze a mozik technológiáját szállító, gyártó cégek is komoly gondban vannak/lesznek emiatt.

– A színházakra áttérve, szép lassan mind megnyitnak majd, s a közönség is visszatér, de őket is több veszély fenyegeti.

– A színházba járásnak több évszázados hagyománya van, és a színház mindig is túlélte, az utóbbi száz évben keletkezett komoly konkurenciák

ellenére is! Először jött a mozi, majd utána a TV, a video, DVD, majd végül a streamelt tartalmak, előadások. A minőség az idők folyamán egyre csak javult, ráadásul jól tudjuk, hogy egy film mindig látványosabb, mint a színházi előadás – és ez sajnos egyre nagyobb súllyal esik a latba. Ehhez hozzájön az is, hogy – néhány kivételtől eltekintve – a színházak valahogy nem igazán látják, vagy nem akarják észrevenni, hogy fel kellene venniük a versenyt. Van, ahol próbálkoznak egy-két új látványelemmel, megoldással, ami vonzó lehet a közönség számára. Persze, a technológiának, a rendelkezésre álló anyagi lehetőségeknek megvan a maga határa, de nem érzem úgy, hogy a színházak az előadások látványvilágát tekintve igazából kiaknáznák az új technológiák adta lehetőségeket.

Másrésről az is igaz, hogy a színház a pillanat művésze, ahol a jelenléttel megtapasztalhatjuk, hogy nincs két egyforma előadás. Pont emiatt a váratlansággal emeli meg a néző adrenalin szintjét, hiszen olyan személyes élmény részese lehet, amilyenben egy film vagy TV-adás megnézése közben soha.

A járvány alatt az emberek leszoktak a színházakról, kicsit elkényelmesedtek az otthonaikban, s nem lesz könnyű őket visszacsalogatni a nézőterekre. Nagyon kevesen vannak azok, akik hajlandóak kimozdulni esztendőként, megveszik a jegyet, rendszeresen felöltöznek, parkolóhelyet keresnek – egy színházi élményért. Kicsit kiszélesítve az eddig elmondottakat, sajnos azt is tudomásul kell vennünk, hogy a kultúra egyre kevésbé lételeme az embereknek, egyre kevesebbet olvasnak, a klasszikus zene teljesen kikopott, a képzőművészeti kiállításokon sincsenek tömegek. És ezt a szomorú tendenciát nem látom, hogy mi fogja visszafordítani!

– Nálunk olcsók a színházjegyek?

– Igen, olcsók, és bár ez hozzájárul a teltházak előadásokhoz, de ennek súlyos hátulütője is van! Azért lehet alig drágább egy színházjegy, mint egy mozijegy, mert a színházak alapvetően nem a jegybevételekből tartják fent magukat, már-már „mindegy”, mennyit kérnek el a jegyért. Ezt nem tartom jó irányúnak, nincs szelekció, nem számít a közönség visszacsatolása. Az állami pénzből színpadra állított, üres házzal menő gyenge darab sem igazi bukás anyagi szempontból, és a legjobb előadás teltháza sem tartja el magát.

– Hol van itt a kontroll, a valódi visszacsatolás?

– Azt mondják, a kultúrából nem lehet üzletet csinálni, ennek azonban ellentmond, hogy nyugaton nagy magánszínházak játszanak meglehetősen magas jegyárakkal, mégis teltházakkal. Nálunk a magánszínházak jelentős hátrányba vannak az államilag finanszírozottakkal szemben, hiszen utóbbiaknál szinte nincs is következménye az alacsony nézőszámoknak. A magánszínházak támogatása sajnos szinte elenyésző, pedig jobb lenne valami arany középút az állami juttatások tekintetében.

Tölgyesi Tibor

fotó: Várady Nikolett

Ketten a legjobbak közül

A díszlet és jelmeztervezők – ideértve a bábművészetben alkotókat is – legnagyobb éves se-regszemléje már hosszú idő óta a Látványtér kiállítás sorozat. Az ide év rendezvényén is – mely értelem szerűen a Látványtér 2022 nevet viseli – a díjakat szakmai szavazás alapján ítélték oda, a kiállító tervezők döntöttek arról, hogy a tárlaton szereplő művekből melyik alkotás emelkedik ki a többi közül.

Előző lapszámunkban a kiállításról általánosságban számoltunk be, ez a cikk pedig két díjazottal készült interjúval is kifejezi elismerését a legjobbaknak.

Fekete Anna érdemelte ki a díszlettervezők közül a kiállításra beadott anyagával a legmagasabb szakmai elismerést, a Látványtér 2022 kiállításon.

– A Magyar Képzőművészeti Egyetemen végeztem látványtervező szakon. A mesterképzésen már szakirányt is választanunk kellett, én a díszlet és bábtervező szakirány mellett döntöttem, a végzésem óta – ez 2014-ben történt – pedig alapvetően díszlettervezőként működöm.

Az egyetemi képzésünk főleg színházi volt, de valamennyi filmes tervezést is tartalmazott, így én az egyetem után mindkét irányba elindultam. Egyrészt elkezdtem filmekben látványtervező asszisztensként dolgozni, de e mellett a színházaknál is elkezdtem a saját utamat járni. Később a lehetőségeim a színházi vonal felé vittek el, ezekben dolgoztam otthonosan, de azért mindig megvolt a filmezés is mellette. A filmes világ azonban kemény igénybevétel, így amikor két éve megszületett a kisgyermekem, akkor ezeket a munkáimat jórészt abba kellett hagynom. Manapság tehát – bár néha vannak még elvétve filmes munkáim – magamat színházi díszlettervezőként definiálom, ezen a területen dolgozom igazán otthonosan, itt érzem magam teljes mértékben biztonságban.

A látványtervezéshez az egyetem alatt egy nagyon széleskörű képzést kaptunk – a viselettörténetől kezdve az építészet- és zenetörténeten át a teljes művészettörténetig – amire ma is építkezhetünk. Mindemellett minden egyes projektem egy kutatómunkával indul, újra fel kell készülnöm az adott korszakból, alaposan utána kell nézmem, utána olvasnom mindennek. Ezután kell megismerkednem a rendezői koncepcióval, hiszen egy adott darabot színre lehet vinni realiztikus módon, vagy minimál díszletek használatával. Hiszek benne, hogy a díszlet – bármi is legyen az – alapeleme az előadásnak. Bármilyen ragyogó színészi játékot és kitűnő rendezést egy nem oda il-lő díszlet tökéletesen semmissé tud tenni.

Előfordulhat, hogy a rendezői üzenetet jobban képviselheti csak két szék, ezek a teljeskörű díszleteknél erősebben kifejezhetik, miért is vitték színre a darabot, miért éppen ma, és mit akar vele a rendező a nézőkkel közölni. Fentiekből következik, hogy az anyag elolvasása után tisztában kell lennem azzal is, mit akar a rendező, s ennek alapján kell megterveznem a színházi látványt, a díszletezést.

Vannak már kialakult munkakapcsolataim, van olyan rendező, aki mindig velem dolgozik, de természetesen mindig jönnek újjak is.

A modern technika egyébként is egyre több lehetőséget ad a látványtervező kezébe, gondoljunk csak a LED falas vetített képes előadásokra. Ezt az újdonságot meg kell szoknunk, én is használtam már ezeket többször, bár bennem még mindig van egy félsz, ezekkel kapcsolatban. Azonban az a jövő, hogy ezek – ha akarjuk, ha nem – be fogják épülni a vizuális világunkba, sokszor látunk már napjainkban is szép példákat arra, amikor egy előadás színvonalát valóban emelik. Magam is járok színházba, nem csak nézőként, de szakmailag is kritikus szemmel nézem a produkciókat, s már annak is nagyon tudok örülni, hogyha van-

nak részeredmények, annak ellenére, hogy az előadás egészében nem is tetszett.

De a másik félnek – a nézőnek – is el kell fogadni ezt az új látványteremtő módot, s bár most még egy átmeneti időszakban vagyunk, biztos vagyok benne, hogy ez rövidesen teljes mértékben meg fog történni.

A Látványtér rendezvénysorozat már évek óta figyelemmel kísérem, mindig eljutott hozzám, hogy

színházi darabjai, amik mind költségvetésben, mind méretben sokkal nagyobbak. Megható volt a kollégák azon értékelése és elismerése, hogy szűk térben, korlátozott anyagiakkal is lehet nagyon értékeset létrehozni.

S emellett megemlítek még egy plusz érdekességet pont a Né-ró kapcsán, amit nem biztos, hogy mindenki tud. Rajtam kívül álló okokból nehézségeim voltak a díszlet elkészítésekor, s ekkor a színházigaz-

ójában töltöttem el egy évet, amikor elindult a Színművészeti Egyetemen a színművész- bábész szak. Az egyetem elvégzése után – 2013-ban – leszerződtem a Budapest Bábszínház társulatához, mint bábész, de egyre több olyan típusú feladatot kaptam, ami inkább a „sötét oldalhoz” kötött. Két év óta – az eddig bepróbált szerepeim megtartása mellett – látványtervezőként, rendezőként dolgozom ugyanitt, a mostani repertoáron is jó néhány ilyen jellegű munkámat láthatja a közönség.

Tartom magam ahhoz a megközelítéshez, hogy egy bábész sem-miben nem különbözik egy prózai színésztől, sőt az egyetemen is min-dent tanultunk – beszédtechnika, mozgáskultúra, zenei képességek fejlesztése stb. – amit egy „normál” színész. Erre azért is szükségünk van, mert ma már a bábszínhádon egyáltalán nem csak paravános, titokszínházi formát játszunk, és élőben, színészi minőségünkben is jelen kell lennünk. Viszont a specializációnk által megismerjük a különböző báb-technikákat, finommotorikus mozgásokat, az absztrakciók olyan típusú fejlesztését, ami a képi gondolkodást elősegíti. A bábszínházban – eltérően a többi színházról – a szereplőket is konstruálják, így mi az egymenő anyagok színháza vagyunk, ahol hatalmas jelentősége van a tervező és a rendező által megálmodott képzőművészeti produktumoknak, hiszen ezek nálunk megmozdulnak, hús-vér alakokká válnak. Az előadás alatt folyamatosan a néző fantáziájával játszunk, felkeltjük benne a vágyat, hogy a figura életre keljen, mi pedig megadjuk azt az illúziót, hogy ez valóban megtörténik. Ehhez az kell, hogy már a játék előtt összekacsintsunk a nézőkkel, az előadás folyamán pedig közösen hozzuk létre a csodát. Nagyon régóta dolgozunk már annak az eloszlátásán, hogy a bábszínház kizárólag gyerekeknek való. Ennek alátámasztására elég megnézni a műfaj ősi, távol-keleti tradícióit, amelyekből megállapítható, hogy ezek az előadások bizony akár több órán át is tartottak, kimondottan felnőtt közönségnek. Így a Budapest Bábszínház kínálatában is akár négyéves kor alattiaktól kezdve a felnőtt nézőkig minden korosztálynak található előadás, természetesen a saját absztrakciós szinteknek megfelelően.

A Látványtér kiállítást régóta figyelemmel kísérem, már korábban is részt vettem rajta és idén újra jelentkeztem a Frankenstein előadás terveivel. Mivel a rendezvényt nagyon kíváncsnak tartom a jelmez- és díszlettervezés vonalán, boldog voltam, hogy a kurátorok engem is beválogattak a kiállított művészek közé. Annak pedig, hogy a díjat is megkaptam végtelenül örülök, mert idén négyen indultunk a báb kategóriában, s az erős mezőnyben megtisztelő az első helyezésem. Viszont mint győztesnek, feladatom is lett, már most kell azon gondolkodnom, hogy a jövő évi kitüntetett majd milyen tárgyi ajándékban részesüljön, azt ugyanis nekem kell elkészítenem.

Tölgyesi Tibor

az adott évben ki volt a legjobb. Most először adtam be pályázatot, a Stúdió K színház Néró című előadásának a díszletével. Természetesen nagyon örültem a díjazásnak, s ezt az örömet még fokozta, hogy egy nagyon kicsi színház, pici díszletével nyertem. Hozzám nagyon közel áll ez a díszlet, de nem gondoltam, hogy esélyes vagyok a nyeresre, hiszen a kategóriában olyan nagy színházak díszletei is ott voltak, mint az Operaház, vagy a Vígszínház nagy-

gatótól kezdve a színészeket át az asszisztensekig mindenki a segítségemre sietett. Bent maradtak éjszaka festeni, összeállítani, egy heroikus munka folyt, ami nekem a ragyogó visszaigazolás mellett egy jóleső érzés is adott, azt, hogy a célunk – a díszlet elkészítése – érdekében a mellettem való kiállást is megkaptam tőlük. Iszonyú energiákat mozgósítottak, így úgy érzem, ez a díj nem csak az enyém, de az egész csapaté.

Hoffer Károly – a Budapest Bábszínház művésze – lett idén a báb szekció nyertese a Látványtér 2022 kiállításon. Ezt a kategóriát ebben az évben először írta ki a rendezőség, mert úgy gondolták, érdemes a bábművészet művelőit külön is jutalmazni. A nyertes az alábbiak szerint osztotta meg velünk a bábozáshoz való viszonyát, hogyan látja a bábművészet helyét a színházművészetek között és természetesen azt is, mit jelent neki az elnyert díjazás.

– Amikor leérettségiztem alapvetően illusztrátornak vagy gyermekorvosnak készültem, ehhez képest tanulmányaimat a szombathelyi Tanárképző Főiskolán folytattam, tanítói és rajztanári szakon végeztem. A bábozást még a főiskolán szerettem meg velem tanárom, Kocsis Zsolt, s a műfaj iránti rajongás azóta is csak fokozódott bennem. Úgy éreztem azonban a tanítással nem tudnék olyan csodákat véghezvinni, amilyent az általam vágyott élményszintű oktatásban szeretnék megvalósítani, így a színház világa felé fordultam. A Kolibri Színház stúdi-

Nógrád megyének és Salgótarjánnak kijárt a színház!

Advent a Hargitán - avagy a szeretet és a soha el nem múló remény...

Tíz éves fennállását jegyzi idén a salgótarjáni Zenthe Ferenc Színház. A teátrum 2012-ben, névadó művésze születése évfordulóján április 24-én alakult meg. Azóta hatalmas utat jártak be, amelynek fő középpontjában a művészet, az érték, a hit, és az a hatalmas akarat állt, amely jellemzi őket ma is. Thália szeretete és a "soha el nem múló remény..."

"Az ember, amikor kicsi, mindig utol akarja érni a nagyobbat." Zenthe Ferenc ismert idézete megjeleníti azt az emberi, szakmai tehetséget és akaratot, amely valóban a fejlődés egy alaptétele. Ám a színház léte nem erre irányult, hanem egy olyan közeg megteremtésére, amely igaz, mérvadó és láthatatlanul tör előre örökérvényű értékeket formálva.

Susán Ferenc, a salgótarjáni színház produkciós igazgatója a kerek évforduló kapcsán kiemelte, hogy meghatározó a színház léte, hiszen közel 100 évet kellett rá várni. Miért? Talán az 1900-as évek második felének politikája arra irányult, hogy kikerülni a színházat, a művészetet könnyebb, mint pártfogolni. De ez a múlt és csak egy talán... (a szerk.)

– Nekünk ez a tíz év a mindent jelenti! Többünknek 20-30 éves álma is tükröződik ebben a kerek évfordulóban - emlékezik vissza Susán Ferenc. Ma már évi több, mint 200 előadás határon innen és túl, hiszen büszkék vagyunk arra, hogy darabjaink tervezésénél azt is figyelembe vesszük, hogy a kisebb településekre is eljuthassunk, gondolok itt a díszletek kivitelezésére. Beszélhetnek a számok is: 2000 fölötti ifjúsági bérlet, 1200 fölötti kisgyermek bérlet, a helyszíni bemutatók, a sok órás utazások és az a sok-sok ember, akiknek köszönhető az összehangolt, nyugodt és magabiztos munka. Közösen építjük és vigyázunk rá! Nógrád

megyének és Salgótarjánnak kijárt a színház!

Januárban a József Attila Színházban mutatta be a Zenthe Ferenc Színház és a Mórincz Zsigmond Színház közös koprodukciójában Sütő András: Advent a Hargitán című előadását.

"A lelkünkhez szól és gondolkodóba ejt Székelyföld különös, misztikummal, néphagyományokkal telesztott világa. Az isteni akaratban rendíthetetlenül hívök, ám az Úr döntéseivel mégis folyton pörlekedők világa ez." A leírát szorososan foglalja össze a történet körülményeit. Hull a hó, mindig hull a hó s közben a meleg kunyhó őszinte, igaz, kételyek közötti szerelemtől, a család hiányáról szól. Valami, ami a hitből fakad, s valami amely a jövő záloga. A főszereplő Árvai Réka összetett szerepköréről és mondanivalójáról mesél. A karaktert megtestesítő Tarpai Viktória színésznő így vall:

– Egy hatalmas út és egyben kihívás is, amelyet Réka szerepében megformálhatok a nő lélek világában. Én Kárpátalján születtem, és sajnos ma is párhuzamot tudok vonni a darab és a valóság között. Édes nehézség ez, amelyben nagyon jó megmerítkezni, hiszen a darab nagyon sokat jelent számomra és sokat adott nekem. Épített, formált és ha mondhatom; belém égett. Ez a perzselő érzés pedig többé tesz, tanulok önmagamról is.

Egy szerelem nő és férfi között, amely édesen tervezi a jövőt, de mindig ott a kétely, a bizalom hiánya. Milyen aktuális és helyt álló ma is kapcsolatainkra vetítve. Talán nem elég az akarat, az elszántság, a hév? Miért érzünk és élünk, ha félünk a bizonytalanságtól, a veszteségtől? Talán ma már nem érték az őszinteség, a hit? Sikk róla beszélni és álmodni, de átadni magunkat félő? Feloldhatjuk-e önmagunkat bűnünk alól? Elfogadhatjuk-e az isteni feloldozást? Ez a darab bizony ilyen kérdésekre is keresi a választ, s megtalálhatjuk benne a magunkét s talán a Zenthe Ferenc Színházét is.

Egy apa válaszat is, aki most két fiatal útját melengeti, miközben saját leányát várja évekig, évtizedekig. Szarvas József a bölcs, ám magányos apai szív megformálója. Karaktere, Bódi Vencel menedéket nyújt a fiatal, kétségekkel teli párnak, miközben ő is vár.

– Korunkban még élesebb az, ami a darabban Máriával, a lányommal történik. Gyermekünk elmennek falvainkból egy szabadabb világba, ott hagyják gyökereiket. Számomra erről szól az Advent a Hargitán - mondja Szarvas József. - De mindenki nem mehet el, valakinek ott kell maradnia. Ha mindenki elmegy, megszűnik az otthon, a közösség, a kultúra, a nyelv. Valakinek ott kell maradni őrizni a tüzet. Sütő András kétségbeesett vallomása ez, amelyet Susán Ferenc színpadra álmódott, aki nagyon szereti ezt a művet. Korunk nagy dilemmája, szörnyű problémánk.

Itt találkozik a múlt és a jelen, a hűség és megbocsátás, az önzés és a hit, a szeretet és a sosem múló remény. Itt, ahol a tragédia és a csoda kézen fogva jár.

Valóban. Talán alapértékeink ezen érzelmek által tisztulhatnak le. Susán Ferenc egyik fő törekvése, hogy minőségi, elgondolkodtató darabokat állítsanak színpadra, s Budapesten ezt láthattuk és ezt érezhettük át.

Az előadás előtt azt mondta nekem a rendező, hogy a darab végén egy csodálatos zenei produkcióval zárul az előadás. Eddig minden alkalommal ahogy elhalkult az ének, pár másodpercig néma csönd szötte át a nézőteret a taps előtt. Talán ez lehet a katarzis, a feloldás csendje. Kíváncsi voltam, hogy vajon ez alkalommal is így lesz-e.

Az előadás végén döbbenet, elmélyülve ültem a sorok között és arra eszméltem fel, hogy fájó, ám megkönnyebbült csend vett körül. Olyan, amely szavak nélkül teremt meg létünket. Boldogságot és fájdalmat egyszerre.

Susán Ferencnek igaza volt. Magyarországnak, Nógrád megyének és Salgótarjánnak kijárt a színház!

Torday Henrietta

Újra megnyitja kapuit az ODE Egyetem

Már most érdemes jelentkezni az Országos Diákszínjátszó Egyesület 30 órás akkreditált pedagógus-továbbképzési programjaira, melyek a 7 évente teljesítendő 120 órányi képzési részvételnek is megfeleltethetők: áprilisban és májusban két helyszínen három képzés várja az érdeklődőket.

Mint arról sokan értesültek, 2021-ben a több mint három évtizedes múltú visszatekintő hazai diákszínjátszó mozgalmat koordináló Országos Diákszínjátszó Egyesület (ODE) önköltséges, akkreditált pedagógus-továbbképzési programot indított ODE Egyetem elnevezéssel pedagógusok, csoportvezetők és minden érdeklődő számára.

Az ODE az online és jelenléti alkalmakat tartalmazó képzésekkel elsősorban azokat az elkötelezett pedagógus kollégákat kívánja megszólítani, akik a meglévő tudásukat akarják rendszerben látni vagy

felfrissíteni, illetve azokat is, akik még csak most ismerkednek a diákszínjátszás örömeivel. Az első képzések tavaly tavasszal és ősszel nagy sikerrel zajlottak le: az ott szerzett tapasztalatok birtokában az ODE Egyetem idén áprilisban és májusban újra megnyitja virtuális és valóságos kapuit, két helyszínen három képzést kínálva az érdeklődő pedagógusoknak.

Áprilisban a Fejér megyei Abán Gőbölös Gábor néptáncpedagógus, tréner, facilitátor jelenléti képzésben tartja meg a játékos közösségfejlesztés mozgásos gyakorlatokkal a köznevelésben elnevezésű képzését. Májusban Budapesten blended, azaz online és jelenléti oktatást vegyítve valósulnak meg a képzések: a diákszínjátszókkal foglalkozó pedagógusok Perényi Balázs irányításával rendezői alapismereteket sajátíthatnak el, Fekete Anikó vezetésével pedig a kreatív zene módszertanával ismerkedhetnek meg.

A 30 órás képzések felelősei és vezetői szakterületük országosan ismert képviselői, akik az ODE felkérésére több évtizedes gyakorlati tapasztalatukat sűrítették össze a programok kidolgozásakor. Idén tavasszal mindhárom képzés esetében az első blokkok indulnak újból: akik azt sikeresen elvégzik, „következő osztályba léphetnek”, azaz részt vehetnek a második 30 órás képzésen.

A továbbképzési programok útnak indításával az ODE régóta létező igényre kíván minőségi választ adni. Az európai összehasonlításban is egyedülállóan gazdag hazai diákszínjátszó mozgalom további fejlődéséhez már rövid távon is jelentősen hozzájárulhatnak az új képzések.

A jelentkezési határidő és további részletek a www.odeegyetem.hu honlapon elérhetőek, minden további kérdést az odeegyetem@gmail.com címre várnak a szervezők.

Bartók Tavasz

Idén Debrecenben, Győrben és Miskolcon

Április 21. és május 5. között Debrecen, Miskolc és Győr is különleges koncertekkel és előadásokkal, rendhagyó köztéri eseményekkel, pezsdítő fesztiválhangulattal csatlakozik az április első napján kezdődő Bartók Tavaszhoz.

A szervezők közleménye szerint a latin jazz legendája, Arturo Sandoval, a zseniális mexikói tenor, Ramón Vargas, a vertikális tánc amerikai úttörői, a Bandaloop, a világhírű zenész-komikus duó, Igudesman & Joo, a Győri Balett, a Szegedi Kortárs Balett, a Pécsi Balett és a Magyar Nemzeti Táncgyűttes, valamint a hazai könnyűzenei és világi zenéi színtér izgalmas szereplői is megtalálhatók a Bartók Tavasz Nemzetközi Művészeti Hetek országos kínálatában.

"A Bartók Tavasz életre hívásakor fontos célkitűzésünk volt, hogy a programsorozat fokozatosan országos kiterjedésűvé váljon: szeretnénk arra inspirálni a hazai közönséget és a fesztivál kedvéért külföldről hozzánk látogatókat, hogy kiváló művészeinkhez csatlakozva fedezzék fel Budapest mellett Magyarország gyönyörű nagyvárosait is" - idézi a közlemény Káel Csabát, a Müpa vezérigazgatóját, a Bartók Tavasz Nemzetközi Művészeti Hetek alapítóját.

Mint Káel Csaba kiemeli, bíznak abban, hogy az április 1-jén kezdődő budapesti fesztiválprogram kedvéért sokan látogatnak majd a fővárosba, ugyanakkor fontos elv volt a program megtervezése során, hogy legyenek olyan hazai és nemzetközi sztárok, fiatal tehetségek, akiket csak

Debrecenben, Győrben és/vagy Miskolcon láthat a közönség.

Ilyen például a tízszeres Grammy-díjas Arturo Sandoval, a latin jazz ikonikus alakja, aki ezúttal Debrecenben és Győrben lép fel. Ramón Vargas mexikói sztártenor pedig 2017 után újra a Győri Filharmonikus Zenekar vendégeként lép színpadra.

A világhírű zenész-komikus páros, Aleksey Igudesman és Hyung-ki Joo, akinek virtuozitása, humora, kreativitása és magával ragadó előadásmódja emberek tömegeivel szerezte meg a klasszikus zenét, Miskolcon és Debrecenben lesz látható a Bartók Tavasz keretében.

A tavalyi első Bartók Tavasz táncbemutatóit a premier óta hatalmas szakmai és nézői érdeklődés övezi, így idén a Győri Balett Lajkó

Félix zenéjére született, GisL című előadása, a Szegedi Kortárs Balett Concertója, a Pécsi Balett Vasarely-étűdök című koreográfiája és a Magyar Nemzeti Táncgyűttes A hűtlen feleség című produkciója is országos turnéra indul.

Az amerikai Bandaloop társulat, amelynek koreográfiái változatos helyszíneken valósulnak meg: ódon várfalakon éppúgy, mint nagyvárosok hipermodern felhőkarcolóinak üvegfelületein vagy épp meredek sziklákon, és amelynek produkcióit a hazai közönség néhány évvel ezelőtt egy Kálvin téri irodaház homlokzatán és a Müpa falain láthatta, most újabb helyszínspecifikus előadásokkal tér vissza Magyarországra.

A világi zené sem hiányozhat az országos fesztiválprogram palettájáról: a Ritmo – történetében először – nemcsak Budapesten, de három nagyvárosban is különlegességgel készül. Debrecenben, Miskolcon és Győrben napközben kreatív gyermek- és családi programokkal, míg esténként kihagyhatatlan világ- és népzenei pop-up koncertekkel várja a nézőket a Ritmo Piknik. A városi

zsongást és a felhőtlen hangulatot pedig olyan nagyszerű fellépők biztosítják, mint Sena, a Bohemian Betyars, a Los Orangutanes, Lakatos Mónika és a Romengo, Paár Julcsi, a Mordái, a Dresch Mihály Ballance Trio, a Napfonat, az Odd ID és még sokan mások – fogalmazznak a közleményben.

A Bartók Tavasz Budapestén április 1. és 17. között várja a fesztiválozókat a hazai és nemzetközi művészeti élet kiválóságaival, érkezik Branford Marsalis, Julia Fischer és a Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, Philippe Herreweghe és a Collegium Vocale Gent, Uri Caine, Eötvös Péter, David Fray és a Liszt Ferenc Kamarazenekar, a Székesfehérvári Balett Színház és a Boban Marković Orkestar, a Frenák Társulat, Anthony Roth Costanzo, a Magyar Állami Népi Együttes, Ton Koopman és az Amsterdam Baroque Orchestra.

További részletek és információk a Bartók Tavasz Nemzetközi Művészeti Hetek budapesti és országos eseményeiről a www.bartoktavasz.hu weboldalon található.

MTI

A tehetséget két dolog táplálja: *a bizalom és a siker*

A művészeti téren elért sikerei és Magyarország számára kivételesen értékes pályafutása elismeréseként Kossuth-díjjal tüntették ki a Csokonai Színház társulatának oszlopos tagját, Csikos Sándor Kiváló és Erdemes művészt.

a legtöbbször játszották a Tragédia Luciferjét – Csikos Sándor közel százharmincszor lépett fel a Madách teremtette alakban. Ő tanította színpadi beszédre többek között Eszenyi Enikőt, Tenki Rékát, Schell Juditot, Csujá Imrét, Szarvas Józsefet, Polgár Csabát. Jelenleg az SZFE első évfolyamos hallgatóinak beszédtanára.

„Lassan fogom fel! Meg vagyok hatódva, meg vagyok illetődve, ha arra gondolok, kik kapták meg, és kik nem kapták meg. Hatvan éve vagyok a pályán, ebből Debrecenben negyven évet töltöttem. Úgy gondolom, ez a díj Debrecennek és a Csokonai Színháznak is szól. Hogyan maradtam itt, és miért jöttem vissza mindig? Itt kiváló társulatra, művésztársakra és közönségre találtam. A tehetséget két dolog táplálja: a bizalom és a siker. Ettől a várostól, ettől a színháztól bizalmat kaptam, és ezt meg akartam hálálni. Itt én azt csinálhattam, amiért erre a pályára jöttem. Életre szóló barátságok kötöttek itt: Simor Ottó, Kóti Árpád, Léner Péter, Lengyel György, és még sokan mások.

Olyan darabokban próbáltam és játszottam, amelynek szerzői ott ültek a nézőtérben, lehetett kérdezni, problémákat megbeszélni. Szabó Magda, Szakonyi Károly, Hubay Miklós, Borbély Szilárd – megint nem teljes a névsor. Itt találtam meg azt a lehetőséget, mondhatom, mert úgy fogtam fel, hivatást, ami életem meghatározó részévé vált: a tanítás. Közel harminc év: a Debreceni Színház Stúdió három éve és az Ady Gimnázium huszonhét éve. És most nagy örömmel folytathatom a SZFE-n: beszédet tanítok az elsőéveseknek. Nagy öröm számomra, hogy munkámat elismerték!” – mondta el a díjátadó után a színművész.

Csikos Sándor eddigi életútjáról tavaly jelent meg interjúját a Csokonai Színház kiadásában.

Fotó: Czeglédi Zsolt

Velünk élő opera

A debreceni születésű Haja Zsolt és Busa Gabriella voltak a márciusi Velünk élő opera vendégei. A Csokonai Színház zenés beszélgetőműsorában Busa Tamás operaénekes emlékéit is megidézték az est háziasszonyával, Ujvárosi Andrea operaénekes, egyetemi docenssel.

Haja Zsolt tizenéves koráig nem ismerte az opera műfaját, majd, amikor egy végzős középiskolai osztálykirándulás operaházi matiné-előadásán először hallotta Gregor Józsefet, felismerte: ez az ő útja. A Debrecenből indult, alig két évtizeddel később már a szakma egyik legrangosabb

elismérésével, a kamararéneszáns című kiütetett bariton tizennyolc éves kora óta tanul énekelni, mestere a mai napig Mohos Nagy Éva.

Operaénekesként 2005-ben, a debreceni Csokonai Színház deszkáin debütált A végzet hatalma Melitone szerepében. A Magyar Állami Operaház közönsége 2008-ban hallhatta először a Pomádé király új ruhája opera Garde Roberto szerepében; mára az Opera egyik legkiválóbb, nélkülözhetetlen művészevé vált. Számos hazai és nemzetközi énekverseny nyertese.

Busa Tamás Magyarország összes operaszínpadán megfordult. 1997 óta a Magyar Állami Operaház ma-

gánénekes, majd állandó vendége. Repertoárján hozzávetőleg harminc bariton főszerep található. A debreceniek Verdi Don Carlosában, Mozart A varázsfuvolájában, Prokofjev Eljegyzés a kolostorban című vígoperájában, Rossini Hamupipókéjében, Verdi Simon Boccanegrájában is láthatták. Életútját lánya, Busa Gabriella énekkari művész segítségével idézi meg. Busa Gabriella 2003-2012 között tagja volt a debreceni Csokonai Színház kórusának, ahol később szóló szerepeket is énekelt. 2012 óta a Magyar Állami Operaház énekkari művésze, ahol az énekkari feladatok mellett szólószerepeket is énekel.

Fotó: Máthé András

Csikos Sándor 1993 óta állandó tagja a debreceni társulatnak, ám azt megelőzően is erős szálakkal kötődött a Csokonai Színházhoz. 1965-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Egyetemen. Pályáját a Miskolci Nemzeti Színházban kezdte, majd az Irodalmi Színpad, a Csokonai Színház, a Kisfaludy Színház és a Móróc Zsigmond Színház társulatához szerződött, ahol 1990 és 1993 között színházigazgatóként is dolgozott. Munkája elismeréseként 1987-ben Jászai Mari-díjat, 2004-ben A Magyar Köztársasági érdemrend lovagkeresztje kitüntetését kapott, 2012-ben Erdemes Művész, 2017-ben pedig Kiváló Művész elismerésben részesült.

A máig aktív színész a pályafutása során volt Méla Jacques és Asztrov, Széchenyi és István király, az Oszlopos Simeon Kis Jánosa és A gyertyák csonkig égnek Konrádjá. Dobogós azon magyar színészek között, akik

A cirkuszművészet a felelős állattartás szolgálatában

— Interjú Petró Eszter állatvédelmi referenssel —

Milyen módszerekkel tanulnak a cirkuszokban fellépő állatok? Min alapszik az ember és állat viszonya? Mik a felelős állattartás szabályai, és milyen fontos edukációs feladatai vannak a Fővárosi Nagycirkusznak? Egyáltalán van helyük a cirkuszokban az állatoknak? Petró Eszter etológussal, állatrénerrel, kutyakiképzővel, a Fővárosi Nagycirkusz állatvédelmi referensével beszélgettünk.

– Mivel foglalkozik az etológia?

– Az etológia az állatok és (az emberek) viselkedésével foglalkozó tudomány.

Az etológus azt kutatja, hogy az állatok mit, miért tesznek, valamint, hogy a viselkedésük milyen átal-

– *Mint állatvédelmi referensnek, mi a feladatod a Fővárosi Nagycirkuszban?*

– Etológusként az elsődleges feladatomban, hogy megfelelő tudományos módszerekkel és kutatásokkal megvizsgáljam, hogy valóban megfelelő-e az állatok tréningezése és tartása. Megfigyelem a cirkuszi tréner munkáját, és akinél ez szükséges, csiszolunk az alkalmazott technikákon. A másik fontos teendőm, hogy minél több emberhez eljuttassam a cirkuszban dolgozó tréner által felhalmozott értékes tudást. Erre azért van szükség, mert rengetegen tartanak kedvtelésből háziállatokat, ám sokan nincsenek tisztában a valódi igényeikkel. Például a kutyák mentális egészségéhez nem elegendő

a gazdával. Ezért a Fővárosi Nagycirkusz célul tűzte ki, hogy megtanítsa a gyermekeket és a felnőtteket a felelős állattartás mikéntjére. Ennek érdekében minél több olyan programot, konferenciát, fórumot és workshopot szeretnénk tartani, ahol az emberek megtapasztalhatják, hogyan kell tanítani az állatokat. Nagyon fontos, hogy a gyerekekben milyen kép alakul ki az állatokkal való közös munkáról.

Például nem csak úgy lehet leültetni egy kutyát, hogy lenyomjuk a hátsó felét, hanem számos tanítási technika létezik, amikkel állatjóléti szempontból is megfelelő módon tudjuk tanítani őket. Az első workshopra a Fővárosi Nagycirkusz manézsában, március 5-én 17:45-től kerül sor. A Tavaszváró – Fesztivál + műsorunkban fellépő Mihail Nyikolajevics Ermakov – aki egy százéves orosz cirkuszi dinasztia tagja – nyílt próbát fog tartani. Az eseményre a foglalas@circus.hu e-mail címen lehet regisztrálni, minden érdeklődőt szeretettel várunk!

– *Európa nagy részében betiltották bizonyos állatok cirkuszi szerepeltetését. Ez a téma megosztja az embereket, parázs viták szoktak kialakulni. Neked, mint szakembernek mi a véleményed erről?*

– Ez egy nagyon nehéz kérdés, mert azok az állatok, akik megszokták, hogy szerepelnek, és nap, mint nap tréningeznek velük, nem szoktathatók vissza a természetbe. Nem elég a tilalmakon gondolkodnunk, azt a fontos kérdést is meg kell oldani, hogy hova kerülnek a volt cirkuszi állatok. Ez egy sokkal összetettebb kérdés, mint hogy egyszerűen fekete-fehéren el lehetne dönteni, hogy mi a jó és mi a rossz. Viszont minden állat esetében figyelembe kell venni, hogy mik azok a feladatok, amik számukra természetesek és csak ilyen feladatokat kérhetünk

Petró Eszter etológus, állatréner, kutyakiképző.
Fotó: Chikán Erika

tőlük. A cirkuszban dolgozó állatok ma már pozitív megerősítésen és jutalmazáson alapuló technikákkal tanulnak, ezért szívesen hajtják végre a természetes viselkedésükhöz amúgy is közel álló feladatokat. Manapság a cirkuszi tréner az ember és állat közötti harmóniát, és a közös munka örömeit mutatják be a manézsában, és ennek az üzenetnek az átadása egy nagyon fontos küldetése a cirkusznak. Azt viszont el kell ismerni, hogy nem minden állat való a cirkuszi porondra. De például a kutya egy olyan faj, akinek hatalmas öröm, ha együtt szerepelhet a kiképzőjével. Vannak olyan állatszerető emberek, akik úgy gondolják, hogy se állatkertrre, se cirkuszra nincsen szükség, az állatok csak a természetbe valók. Viszont számos faj és egyed megmentését is szolgálhatják ezek az intézmények. Oktatási szempontból is fontos, hiszen akkor tudjuk megismerni a biológiájukat, akkor tudunk fajokat megmenteni, ha megfelelő tudással rendelkezünk velük kapcsolatban.

– *A 14. Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztiválon egy megható életképet láthattunk a felelős állattartásról, amelyben kisgyerme-*

kek vonultak fel a háziállataikkal, valamint lovasrendőrök, lovas katonák, huszárok, hagyományörzők, rendőrök a kutyáikkal és segítő kutyák a gazdáikkal. Mi volt a jelenet üzenete?

– Azt szerettük volna bemutatni, hogy számos nagyon fontos területen dolgozunk együtt kutyákkal, vagy más állatokkal. Minden szakmában kiemelten fontos, hogyan tréningezünk ezekkel az állatokkal. A cirkuszi tréner is egy ezen szakmák közül, akinek ugyanúgy végig kellett mennie az állatok megismerésének útján. Az életkép arra is rávilágított, hogy a mindennapi életünk fontos részei az állatok, akiket meg kell ismernünk, mert akkor tudunk velük együtt élni és valóban jól bánni. Felelősek vagyunk azért, hogy a gyerekek milyen ismeretekkel rendelkezzenek a környezettükről és az állatokról.

Lenyűgöz, hogy a cirkuszi világban folyamatosan újabb és újabb ötleteken dolgoznak, ezért állandóan van benne kihívás. Bármilyen állattal is osztjuk meg a mindennapjainkat, az egy folyamatos tanulás az ember és az állat számára is.

Szekáry Zsuzsanna

A papagájok a pozitív megerősítésen alapuló tréningekkel az egyik legjobban képezhető állatok közé tartoznak.
Fotó: Urbán Ádám

kulásokon megy keresztül az egyes egyedek fejlődése, valamint az evolúció során.

– *Milyen előzetes impressziókkal érkezettél a Fővárosi Nagycirkuszba?*

– Mielőtt elkezdtem dolgozni a Fővárosi Nagycirkuszban, nem igazán ismertem a cirkusz világát, ezért nagyon meglepő volt etológusként beleszökkenni ebbe az izgalmas közegbe. Ahogy minden kívülről, állatszerető ember, én is általában olyan cikkekkel szembesültem, amelyek azt taglalták, hogy a cirkuszi állatoknak rossz sorsuk van, és hogy semmilyen cirkuszi produkció nem lehet megfelelő állatjóléti szempontból. Ezért sokáig abban a hitben voltam, hogy az állatok szerepeltetése csak a show-ról szól. Viszont amikor belekerültem a cirkusz világába, olyan embereket ismertem meg, akik valóban szakszerűen nyúlnak az állatokhoz, szeretik őket, fontos számukra a jólétük és korszerű módszerekkel tréningezik őket. Örömmel tölt el, hogy a cirkuszi világ egyre több lépést tesz afelé, hogy külső szakembereket is bevonjanak a munkájukba és az állatszámok ma már az ember-állat jó kapcsolatát hivatottak bemutatni.

pisztán a megfelelő élelmezés vagy a rendszeres sétáltatás. Kiemelten fontos, hogy trükköket tanítsunk nekik, feladatok elé állítsuk őket, megfelelő módszerekkel tréningezzük őket. Seregnyi kutyatartó gondolja úgy, hogy ezek felesleges dolgok, pedig csak akkor tudunk egészséges kutyát nevelni és tartani, ha rendszeresen valamilyen közös munkát végeznek

Az életünk nagyon fontos területein dolgozunk együtt kutyákkal, vagy más állatokkal.
Fotó: Urbán Ádám

Petró Eszter etológus, állatréner, kutyakiképző az Eötvös Loránd Tudományegyetem Etológia Tanszékén szerzett mesterdiplomát, majd végezte el a doktori iskolát. 2009 óta habilitációs kutyakiképző, ami segítő kutyák képzéséhez szükséges végzettség. Jelenleg az Eötvös Loránd Kutatóhálózat Természettudományi Kutatóközpontjának Kognitív Ideg-tudományi és Pszichológiai Intézetének kutatócsoportjában folytatja tovább a kutya-ember kapcsolattal foglalkozó kutatásait. 16 éve dolgozik kutyakiképzőként és állatrénerként. A Do as I Alapítványt azért hozta létre, hogy a terápiás kutyák és segítő kutyák képzésén túl, minél több embert megismertethessen az állat-ember interakciók pozitív hatásával.

A Fővárosi Nagycirkusz közleménye

A Fővárosi Nagycirkusz és dolgozói a háború kitörése óta minden eszközükkel és lehetőségükkel segítik a Magyarországra érkező menekülteket: segélycsomagokkal, étellel, szállítással, szállással.

Napok óta két mikrobusszal segíti a határon az Ökumenikus Szeretetszolgálat mentési akcióját a Fővárosi Nagycirkusz. A cirkusz munkatársai állandó ügyeletben állnak a szeretetszolgálat sátránál és szállítják a hazánkba érkezőket a mentést koordinálók által megadott címekre.

Ezzel egy időben a Fővárosi Nagycirkuszba folyamatosan érkeznek a menekült artisták és családjaik a határon túlról. Az artista szakmai társadalom tudja, a Fővárosi Nagy-

cirkusz mindig nyitva áll a rászoruló cirkuszművészek számára: azonnali ellátást, gyorssegélyt, ételt-italt és szállást kapnak az érkezők. A szabad szálláskapacitás végecséje okán a cirkusz dolgozói saját lakásukat ajánlják fel az érkező ukrán kollégák elszállásolására. A Beregszászi Színház itt rekedt munkatársai a cirkusz vendégzáróján találtak menedéket.

A Fővárosi Nagycirkusz a Recirquel újcirkuszi társulattal közösen szervezi a kijevi artistaképzősök fogadását és elszállásolását, Krisztof Krisztián, a társulat nemzetközi menedzsere szervezésében több ezer eurónyi étellel és mentési eszköz került leszállításra a határra.

– Az artista társadalom azonnali és példa értékű segítő munkáját tisz-

ta szívből köszönöm – nyilatkozta Fekete Péter államtitkár. – Tudtuk, hogy az artista szakmaiság alapja az egymás segítése, a feltétlen bizalom, de igazán a vész helyzetben ismerjük meg az ember. A cirkuszművészek azonnali, hihetetlen összefogásával bebizonyosodott, hogy nemcsak a manézsban, nemcsak a reflektorfényben és nyugodt körülmények között, de a szükségben is számíthat a társadalom az előadóművészet e csodálatos ágazata, a cirkuszművészet működtetőire, az artistákra és cirkuszi szakemberekre.

A Fővárosi Nagycirkusz menekülteket segítő munkájáról, akcióiról további információt a cirkusz honlapján és közösségi média csatornáin adunk közzé.

Nyílt kutyás próbát tartottak a Fővárosi Nagycirkuszban

Nagy érdeklődés közepette tartották meg március 5-én, a Fővárosi Nagycirkuszban Mihail Nyikolajevics Ermakov nyílt kutyás próbáját. A közönség betekintést nyert a jutalmazáson és játékon alapuló tréning módszereibe.

A megjelenteket elsőként Petró Eszter etológus, állatréner, kutya-kiképző, a Fővárosi Nagycirkusz állatvédelmi referense köszöntötte, aki rávilágított, hogy a cirkusz egy folyamatosan megújuló művészeti ág és ez a megújulás talán az állatszámokban a leglátványosabb. Azon dolgozunk, hogy a cirkuszi állatszámok tovább fejlődjenek állattól szempontról is. Ma már a cirkuszi produkciók az ember és állat harmonikus kapcsolatát mutatják be. „A Fővárosi Nagycirkusz elkötelezett abban, hogy a felelős állattartást javítsa, az állattól kérdéseket és az állatok tanításával kapcsolatos tudást minél szélesebb

körhöz eljuttassa. Ezért az állatok tanításával és jólétével kapcsolatos különböző workshopokat, fórumokat szeretnénk tartani” – osztotta meg az intézmény hosszú távú terveit Petró Eszter.

Mihail Nyikolajevics Ermakov egy százéves cirkuszi dinasztia tagja, amelyet nagyapja, Nyikolaj Andrejevics Ermakov alapított, aki állatrénerként és Kutyaiskola című produkciójával vált világhírűvé. Nagypapája és édesapja után Mihail is nagy örömmel lép fel okos kutyusaival a Fővárosi Nagycirkuszban. A tizenkét kutyus hatalmas lelkesedéssel és csodálással szaladt be a porondra, akiket trénerük egyenként bemutatott. Nemcsak a négylábúak lelkivilágába kaptunk betekintést, hanem a múltjukba is, ugyanis kiderült, hogy gazdájuk a legtöbb kutyust az utcáról fogadta be. Mihail Ermakov megosztotta, hogy a tréningezés során a játékot, a finom

falatokat, a pozitív megerősítést alkalmazza. A trükkök betanítása során figyelembe veszi az adott kutyára jellemző alapvető viselkedést, a kutya érdeklődését, korát és fizikai állapotát. Ezzel kapcsolatban a világhírű tréner megjegyezte, hogy a cirkuszi kutyák bizonyítottan tovább élnek a rendszeres fizikai- és szellemi tréningnek köszönhetően, ami legalább olyan fontos az állatok számára, mint a megfelelő ellátás. A nyílt próbán nemcsak azt figyelhettük meg, hogy a kutyusok szemmel láthatóan örömmel dolgoznak együtt a gazdájukkal, hanem azt is, mennyire fogékonyak az ember legapróbb rezdüléseire is, amellyel gazdájuk a pozitív visszacsatolás fontosságát hangsúlyozta.

A vidám hangulatú és tanulságos nyílt próba a közönség bevonásával és az általuk feltett kérdések megválaszolásával ért véget.

Szekáry Zsuzsanna
Fotó: Urbán Ádám

A beszélő köntös Komáromban

Mikszáth Kálmán művét zenés változatban játsszák - Kaland, szerelem, történelem

Megkezdték a próbáit Mikszáth Kálmán A beszélő köntös című regényéből készült produkciónak a Komáromi Jókai Színházban. A darab különlegessége, hogy zenés játékként láthatják a nézők a darabot a tervek szerint áprilisban. A zeneszerző Lakatos Róbert, a dalszövegíró Laboda Róbert, a rendező Gál Tamás.

Mikszáth Kálmán népszerű művéből kétszer is készült emlékeztető magyar filmfeldolgozás. Radványi Géza rendezésében 1941-ben mutatták be Jávor Pál főszereplésével először az alkotást, amely a korszakban kimagaslónak számító, 350 ezer pengős költségvetésből készült. Látványos, nagyszabású díszletek, kosztümös statisztéria és külső helyszínek sokasága jellemezte a filmet. A közönség azonban évtizedekig nem láthatta ezután ezt a mozit, mert a kópiái eltűntek, és csak 1984-ben

tudták újra bemutatni egy Németországból előkerült példánynak köszönhetően. A beszélő köntös volt az első magyar film, amelyben egyes jelenetek színesben láthatóak. Majd később, 1969-ben Fejér Tamás rendezésében készült el egy újabb feldolgozás Iglódi István főszereplésével.

Színházi színpadon is játszották már a művet. Komáromban először kerül színre a darab, mégpedig zenés változatban, ősbemutaként. A produkció családi színházi élményt kínál több generációnak. A fordulatokban gazdag történet, az akciójelenetek, a török-labanc-kuruc támadások, a cselekmény szövege, a tanulságos, romantikus történet szülőknél, gyermekeknek egyaránt vonzó tud lenni. Az alkotók szándékai szerint olyan előadás készül, mely az idők folyamán klasszikus irodalommal vált Mikszáth Kálmánt

közelebb hozza az ifjúsághoz.

A történet az 1600-as években játszódik, amikor Magyarországot a törökök és labancok fosztogatják. Kecskemét is ilyen helyzetbe került akkor. Miska, Lestyák szabómester csavaros eszű fia azt javasolja a városi atyáknak, hogy kérjenek állandó béget Budáról, hogy ő védje őket. Miska ajándékokkal, ékszerekkel,

kelmével, egy gyönyörű lánnyal indult útnak a szerelem erejével Budára. Sok kalandon keresztül végül egy díszes köntöst kapnak a város védelmére. Akkor még nem is sejtik, hogy a köntös mekkora kincset ér. Viselője előtt minden igazhitű porba omlik és minden parancsát teljesíti. Ám elkészül ennek a köntösnek egy másolata is...

A komáromi előadás szereplői: Matusek Attila, Szélyes Ferenc, Kiss Szilvia, Szabó Viktor, Boráros Imre, Olasz István, Bernáth Tamás, Skronka Tibor, Molnár Xénia, Béhr Márton, Gál Tamás, Köleséri Sándor, Nagy László, Balaskó Edit színművészek. A tánckarban színpadra lép: Gálik Gábor, Gálik Klaudia, Molnár Bálint és Németh Eszter táncművészek. A zenekart pedig Hanusz Zoltán, Kuti Sándor, Mester László és Németh Dénes zenészek alkotják. Az előadás díszlettervezője Szőke Anita, jelmeztervezője Szélyes Andrea, zeneszerzője Lakatos Róbert, dalszövegek szerzője Laboda Róbert, korrepetitora Pálinkás Andrásy Zsuzsanna, koreográfusa Demcsák Ottó, dramaturgja Varga Emese, rendező asszisztense Balaskó Edit és a rendező munkatársa Miklós László. A rendező Gál Tamás.

István király: a korona sorsa

Boráros Imre ajándéka

Szebb ajándékot nem is kaphatott volna a sorstól Boráros Imre Kossuth-díjas színművész, mint azt, hogy 78. születésnapja alkalmából márciusban nyolcszor játszhatja el Sík Sándor István király című tragédiájának címszerepét a Soproni Petőfi Színházban. A darabot színpadra állító stáb rangidős tagja annyira azonosult szerepével, hogy már az első tavalyi próbára szinte tökéletes szövegtudással érkezett, s amikor az előadás végén az ég felé emelte a koronát, a velünk élő történelem elevenedett meg izgalmas időutazásként.

A szabadság évadának szimbolikus előadásaként tűzte műsorára a leghűségesebb város teátruma Sík Sándor István király című tragédi-

áját Pataki András Jászai-díjas rendező vezetésével. A Soproni Petőfi Színház, a Forrás Színház, a Zentai Magyar Kamaraszínház és Komáromi Jókai Színház koprodukciója István királyságának utolsó napját jeleníti meg egy polgárháború küszöbén, annak árnyékában. Az uralkodónak döntenie kell, kié legyen a trón: a pogány Vazulé vagy a németajkú Péteré. Az ország fennmaradása, jövője forog kockán, amelyet István királyi, valamint történelmi felelőssége, emberi kötelességeinek kettős szorításában él meg. István felajánlja Szűz Máriának a koronát, Isten kezébe teszi az országot. Ez az ő történelmi sorsa és küldetése.

Mi történt a végső döntés előtt? Korhű, látványos jelmezekben eleven-

nedik meg így a velünk élő történelem. Mély tartalmú, elgondolkodtató, feszült múltbéli helyzeteket nem nélkülöző, izgalmas előadás várja a közönséget. Sík Sándornak ezt a művét ritkán tűzik műsorukra a magyar színházak, a soproni teátrum ünnepi évadának fontos bemutatójaként láthatják felnőtt és középiskolás nézők most ezt a darabot.

Az előadásban István királyt a Kossuth-díjas Boráros Imre alakítja. Gizellát Rudolf Teréz játssza. Vazult a Jászai-díjas Kovács Frigyes formálja meg. Orseolo Péter szerepében Pintér Gábor, Aba Sámuelként Savanyu Gergely látható. Gyöngy Szócs Erika, Sebős Marosszéki Tamás, Anasztáz Farkas Tamás, Buda úr Major Zsolt, Szalók úr Wisher Johann, Gotthárd lovag Nagy Gábor, Sámán Kósa Zsolt lesz. A díszlet, a rendezés Pataki András (Jászai-díjas) munkája. A jelmeztervező Húros Annamária.

Sík Sándor művének elkészülése után így nyilatkozott a Nemzeti Újságnak: "István királyomban megpróbáltam a szent király alakját, mint a magyar történelem legnagyobb problémájának megoldóját, egy óriási, emberi erőt fölülmúló feladatnak cselekvő és szenvedő egyetlen hőst nézni... Ebben a fölfogásban Szent István a szó legigazibb értelmében emberfeletti ember, aki nemcsak megéri nemzetének legnagyobb, századokra kiható történelmi problémáját, hanem messze megelőzve korát, az egyszer s mindenkorra érvényes egyetlen feleletet is meglátja: a magyarságnak mindenesztül kereszténnyé, azaz nyugatvá, műveltté, lelkivé kell lennie, de ugyanakkor mindenesztül magyarnak is maradnia. Ebből fakad helyzetének tragédiája."

És mégis élünk Táncelőadás zenéje cédén - Áprilisban még látható a produkció

Megjelenik CD-n az És mégis élünk nagy sikerű soproni táncelőadás zenéje. A szimfonikus művet Szarka Gyula Kossuth-díjas zeneszerző írta. A 193 éves Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar összesen negyven muzsikussal, kórossal rögzítette a hanganyagot Oberfrank Péter Liszt-díjas, érdemes művész vezényletével. A Sopron Balettnek a történelmi népszavazásról szóló produkcióját áprilisban még kétszer műsorra tűzi a leghűségesebb város teátruma, s tavaszra elkészül a kompaktlemezes kiadvány, amelynek utómunkái most folynak.

Az És mégis élünk táncmű Somogyváry Gyula regénye alapján készült a soproni történelmi népszavazás centenáriuma. A produkciót Demcsák Ottó Harangozó-díjas koreográfus, rendező vezetésével a Sopron Balett adja elő két részben. Minden alkalommal a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar játssza Szarka Gyula filmzenei hangulatát, nagyívű, hatalmas sikerű művét kórossal kiegészítve. A librettó Katona Imre nevéhez fűződik. A hagyományos újévi koncerten felállva ünnepelte a közönség a zenekart miután 15 tagú kórossal, és a zeneszerzővel közösen előadták a táncelőadás zenéjét Oberfrank Péter karmester vezényletével.

Ajándék a közönségnek

A lassan kétszáz éves soproni szimfonikus zenekar műsorán tart

a klasszikus műveket a legnagyobb szerzőktől, de ugyanúgy kalandozik más stílusokban, felléptek például az Omega együttessel templomi koncerten is. A színház produkcióiban rendszeresen részt vesznek. Játsszának A padlás előadásban, a Sopron Balettal mutatták be tavaly a Stabat Matert, s most az És mégis élünk táncműben is szerepelnek. Kóczán Péter, a zenekar művészeti vezetője megtisztelőnek tartja, hogy a város országosan jelentős, fontos ünnepéhez kapcsolódó kortárs mű született Sopronban, s ezt ők mutathatták be. A tavaszra tervezett CD-megjelenés egyúttal ajándék is a közönségnek, számukra pedig külön öröm, hogy ilyen formában is nyomot tudtak hagyni az utókornak a jubileum kapcsán.

A hazafiasság regénye

Somogyvári Gyula történetét az igaz hazafiasság regényének is hívják. Szinte teljesen történelmi tényeken alapul. A könyv egy kitalált személy, Dersy Géza katona-főhadnagy szemével követi az eseményeket. Trianon döntéshozó urai Nyugat-Magyarországot is el akarták csatolni – a háborúban ugyancsak vesztes – Ausztriához. Egy maroknyi ember azonban szembeállt a világgal, Trianon igazságtalanságával, és megváltoztatta a történelmet. Mindezt két szerelmi szál köré szöve láthatják a nézők a tánc nyelvén elmesélve.

Ördögölő Józsiás újra győz Tamási Áron előtt tiszteleg a soproni színház

Márciusban is látható az Ördögölő Józsiás a Soproni Petőfi Színházban. Tamási Áron művéből készült produkció zeneszerzője a Kossuth-díjas Szarka Gyula, a rendező a Jászai-díjas Pataki András. A családi színházi élményt kínáló látványos zenés tündérajáték több korosztálynak szóló történetet mutat be tündérekéről, ördögökről, hatalomról, árulásról, hazaszeretetről, hűségről, szerelemről mesészerűen. A leghűségesebb város teátrumában ezzel a produkcióval egyúttal tisztelegnek a 125 éve született népszerű író előtt a Tamási-émlékévben.

A Soproni Petőfi Színház és a Zentai Magyar Kamaraszínház koprodukciójában készült családi előadás nagy és sikeres utat járt be már eddig. Játsszották Esztergomban, Szigligeten, Zentán, Komlón, s most Sopronban is bemutatkozik a közönségnek ifjúsági, felsős és felnőtt körökben.

Tamási Áron ezt a művét 1952-ben írta, mesébe bújtatta mit gondol az akkori rendszerről, a hatalomról. Talán az sem véletlen, hogy jó ideig nem játszották vagy nem játszhatták a színházak a darabját. Az erkölcsi példázat 1983-ban került először színre. Az ősbemutatót Debrecenben tartották. Azóta már többször bemutatták.

Pataki András Jászai-díjas rendező a próbafolyamat induláskor elmondta: a darab szerinte egy olyan tanmese, akár az Ószövegségben Jónás sorsa. Elénk tár egy történetet, amelynek háttérben ott látható a kultúránk, a világunk, a motívumaink, az elmúlt évszázadaink. Lenyomat ez a legendás magyar mesevilágból. A tanítása, üzenete hordozza: a műben ábrázolt Tündérországot nem elrendelték számunkra, hanem azt felelősséggel, hittel, hűséggel meg kell tartanunk. Amit felépítettünk, annak működtetése, építése, fejlődése, értékeink, hagyományaink őrzése kötelességekkel jár. Ebben pedig aktív szerep vár mindenkire.

A történet szerint Tündérországon Lámsza király lovagi tornát hirdet, aki nyer az Jázminna hercegnő kezét nyerheti el a koronával, a trónnal együtt. Józsiás diadalmaskodik, de a kudarcot vallott gonosz Bakszén ezt nem hagyja annyiban, és elkezdődik a harc a hataloméért. Nem más ez a játék, mint a szegény legény győzelme eszessége, testi-lelki ereje révén a pokol urai felett. Ezt tetézi boldogsága a kedvesével, Jázminával – az édenükbe tolatkodók, az ország dolgát hátráltatók viszont lelepleződnek, halállal lakolnak vagy kiűzetnek az országból, mert ezt kívánja a nép: a tisztesség, a fény, a remény őrizője.

A darab hangzásvilága, a motívumok, a dalok hangulatai nem különböznek Szarka Gyulának, a Ghymes együttesben képviselt, és tőle eddig megszokott zenei stílusától. A mesés, kalandos, tanulságos történet, az egész darab felépítése, a remekül ábrázolt karakterek a népz-

nei hagyományokra, a folklór színes világára jellemző, arra épülő dallamvilág választására sarkallta, inspirálta őt, kiegészítve reneszánsz elemekkel. Mindez a zenei harmóniák, a díszítések szabadabb használatára, a műfajok keverésére, sűrítésére adott lehetőséget számára úgy, hogy közben megőrizhető maradt az egységes dallamvilág.

A darab különlegessége, hogy az előadás zenekara minden egyes alkalommal a színpadon játszik. A Kos-

suth-díjas Szarka Gyula olyan zenészeket hívott maga mellé, akiket már ismerhetnek a soproni nézők. Szarka Gyulával Jelasity Péter (szaxofon, furulya), Nagy Szabolcs (billentyűs hangszerek), Bese Csaba (basszusgitáros), Varjú Attila (ütőhangszerek) játszik együtt. Másik érdekesség, hogy ezúttal a dalok szövegének többségét is a zeneszerző írta, mindemellett népdalok, valamint Tamási Áron sorai hallhatók a dallamos számok alatt.

Az Ördögölő Józsiás csapata:

Az előadásban Józsiást Papp Attila formálja meg. Jázminaként Molnár Anikó látható. Bakszén szerepében Savanyu Gergely lép színpadra. Lámsza király Pelsőczy László, Kámzsza, égi mester Major Zsolt, Dilló tündér Kisfaludy Zsófia, Fanfarus, hopmester Farkas Tamás, Villikó Marosszéki Tamás lesz. Mordiaszt Horányi László (Jászai-díjas), Durmonyást pedig Kósa Zsolt formálja meg. A Zentai Magyar Kamaraszínház tagjai közül az előadásban Idilló tündért Verebes Judit, Ropogán pokolmestert Dévai Zoltán, Baburát, Bablónia királyát és Dudarót Szilágyi Áron, Mormogot, Bagaria örökösét és Bambucot Virág György alakítja. A dramaturg Katona Imre. A díszlet a Jászai-díjas rendező, Pataki András munkája. A zenés tündérajátékban természetesen a Sopron Balett tagjai is részt vesznek. A lendületes, sodró erejű táncokat Demcsák Ottó (Harangozó-díjas) koreografálta. Az előadáshoz Szélyes Andrea tervezésében hatvan látványos jelmez készült. Az ügyelő Horváth Dávid. A rendezőasszisztens Simon Andrea.

Erdélyi szeretet-turné

Feltöltő előadások, és fesztiválok a Veszprémi Petőfi Színháztól!

A tavaly októberre tervezett – járványhelyzet miatt halasztásra kényszerült – szeretet-turnéjuk keretében feltöltő színházi előadásokkal ajándékozta meg a társulat 2022. február 21-24. között az erdélyi magyarokat Csíkszereda városában. „Előadásainkkal erősítettük a nehéz helyzet után megtört lelkeket és vittünk a színház gyógyító erejéből. A lélek-erősítő hatás kölcsönös volt, hiszen az összesen 1700 néző felől érkező szeretet és hála nekünk is nagyon sokat adott. Szeretet, összetartozás, barátság – jó volt újra Erdélyben lenni, Magyarországot, Veszprémet képviselni! Minden helyzetben közösségekben a közönséggel! Közösségekben a határon túli magyarokkal!” – írták beszámolójukban. Dupla előadással vitték el a szelektív hulladékgyűjtésről, a környezetvédelemről tanító Kukamese című zenés mesejátékukat, melybe a gyermekek örömmel és aktívan kapcsolódtak be. A magyar virtust, a szívet-lábat megdobogtató, Hungarikum műfaj előtt tisztelegtek élő zenés Operettgálájukkal, melyet álló vastaps, és közös éneklés követte. Az összetartozás érzését erősítette a Nélküled című dal is, melyet a finálé után, élő zenei kísérettel, az erdélyi magyarokkal együtt énekelve adtak elő. A négy nap során két Gyermekothont is meglátogattak, és a társulat tagjai által összeállított játékokból, ruhákból, ágyneműkből álló ajándécsomagok átadása mellett, élő zenével és közös énekléssel lepték meg a gyermekeket. „...minden alkalommal, amikor önzetlenül adunk, számunkra tágabbra nyílik a világ.”

Idén már ötödik alkalommal rendezik meg két nagy, Veszprém kulturális életének kiemelt fesztiválját. Az országos és nemzetközi szinten is minden évben nagyon várt, V. Lélektől-lélekig A Színház Gyógyító Erejének Fesztiválja és V. Veszprémi Rátonyi Róbert Operettfesztivál idén is színvonalas előadásokkal, közösségépítő, az egész család számára feltöltődést biztosító kiegészítő

programokkal várja nézőit minden generációból. V. Lélektől-lélekig A Színház Gyógyító Erejének Fesztiválja 2022. április 22-23-24. között kerül megrendezésre, mely a színház gyógyító, feltöltő erejének fesztiválba való öntése. „Olyan programokat válogattunk össze, melyek arra világítanak rá, hogy mindenki cipel valamilyen keresztet, vannak szemmel látható és szemmel láthatatlan problémák is, de fontos, hogy együtt, közös erővel beszéljünk ezekről, igyekezzünk megoldást találni és segítsük embertársainkat az elfogadás útjára való lépésben.” – emelte ki a fesztivál megálmodója, Kellerné Egresi Zsuzsanna igazgatóhelyettes-kreatív menedzser, mentálhigiénés szakember. Fesztiváljuk hagyományosan ösztönözti az alapokra épülő, hiszen minden műfajban – színházi előadás, tánc produkciók, kihívással élőkkal való beszélgetés – láthatóak majd előadások, kiegészítő programok. Júniusban ismét az operett lesz a főszerep Veszprémben, hiszen június 17-18-19. között kerül megrendezésre az V. Veszprémi Rátonyi Róbert Operettfesztivál, mely a Hungarikummá is választott, lábat és szívet megdobogtató, csodálatos magyar operett műfaját hivatott

bemutatni, megismertetni és annak hagyományát örözni. A generációkon átívelő, közös családi kikapcsolódást, szórakozást és az operett műfaj teljeskörű élvezetét is biztosító fesztivál napjai során ismét színvonalas előadásokkal, beszélgetésekkel, valamint igazi gasztronómiai élményekkel várják az érdeklődőket.

Fesztiváljaik az EKF támogatásával és velük együttműködve kerül megrendezésre.

Hatalmas vállalás és büszkeség: február közepétől elindultak és azóta is gőzerővel folynak, a nagyszerű, a társulatot és a nézőket egyaránt hatalmas izgalomban tartó MOZART! című musical próbái! A darab ren-

dezője, Somogyi Szilárd Nádasy Kálmán-díjas elmondta: nagyon nagy csapatmunkára, összefogásra lesz szükség minden téren, legyen szó díszletről, jelmezről, színészi játékról, vagy éppen az élő zenekari hangzásról. „A darab nem titkoltan azt járja körbe, hogy a lelki folyamatok hogyan hatnak az ember személyiségére, hogyan változtatja meg azt a siker vagy éppen a bukás. Ebben a történetben mindig az a kérdés, hogy a zseni mitől lesz zseni, és ezt a zsenialitást ő és a világ miként tudja elfogadni, felemelni vagy éppen porba taszítani.” Azt is elárulta, a darab díszlete – mely egy nonfiguratív agyat ábrázol – egy olyan típusú mozgó szerkezet, amely a különböző „állásokban” helyszínt ad a történet egyes jeleneteinek. „Az agyban keressük kvázi a zsenialitást, amelyet szeletekre lehet bontani, amelyekből különböző tereket alakítunk ki, így olyan, mintha Mozart agyában játszódna az előadás.” A jelmezek stílusa klasszikus, korhű, és a Mozart körül megjelenő egyes társadalmi rétegeket külön-külön is jellemzi majd. A MOZART! című sikeres előadás április 1-jén kerül bemutatásra a Veszprémi Petőfi Színházban.

Márciusban egy igazán különleges csoport enged betekintést munkájukba, melynek tagjai három tábortól állnak össze, kik közül vannak olyanok, akik a nézők számára láthatóak, egyesek pedig a háttérben dolgoznak – mégis vannak olyan alkalmak, amikor mindegyikükkel találkozhatnak. A salonbeszélgetés során Virág Cintia Krisztina marketing- és sajtóreferens, értékesítési csoportvezető és Szabó Máté szervezési irodavezető mesél a kreatív csoport feladatairól, elhelyezkedéséről egy színház életében, valamint a csapatmunka fontosságáról. A beszélgetést az ötletgazda Kellerné Egresi Zsuzsanna igazgatóhelyettes-kreatív menedzser vezeti.

A Veszprémi Petőfi Színház minden helyzetben közösségekben a közönséggel!

VESZPRÉM
VESZPRÉMI PETŐFI SZÍNHÁZ

MICHAEL KUNZE és SYLVESTER LEVAY musicalje
Szövegkönyv és dalszövegek: MICHAEL KUNZE
Zene és hangszerelés: SYLVESTER LEVAY

Eredeti produkció: **vbw**
VEREINIGTE BÜHNEN WIEN

Magyar jogtulajdonos: Pentaton Művész- és Koncertügynökség www.pentaton.hu
Rendező: SOMOGYI SZILÁRD Nádasy Kálmán-díjas

...minden helyzetben közösségekben a közönséggel...

VESZPRÉM
VESZPRÉMI PETŐFI SZÍNHÁZ

LÉLEKTŐL-LÉLEKIG
A SZÍNHÁZ GYÓGYÍTÓ
EREJÉNEK FESZTIVÁLJA

VESZPRÉMI
Rátonyi Róbert
OPERETTFESZTIVÁL

Impresszum:

Magyar Teátrum – színházi magazin – megjelenik: július és augusztus kivételével havonta – 2009-ben alapította a Magyar Teátrumi Társaság Egyesület, 1053 Budapest, Királyi Pál u. 18. Telefon: 06 (20) 500-2714; alapító főszerkesztő: Fekete Péter – Kiadja a Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft., felelős kiadó a Kft. ügyvezetője – Szerkesztőség: 5600 Békéscsaba, Andrassy út 1-3., – Örökös felelős szerkesztő: Józsa Mihály – Szerkesztő: Kovács Attila – Korrektor: Nyerges Tünde – Magyar Teátrum Online: www.magyarateatrum.hu, online szerkesztés: Aradszki Zoltán – Olvasói e-mail: level@magyarateatrum.hu, előfizetés-megrendelés e-mail: rendel@magyarateatrum.hu – Terjeszti a kiadó, a Lapker Zrt. és Magyar Posta Zrt., terjesztéssel kapcsolatos e-mail: terjesztes@magyarateatrum.hu – Grafika: Lengyel Tibor, LogoDepo Kft., Tel.: 06 (94) 511-350, e-mail: design@logodepo.hu, DTP: Peidl Péter – Nyomtatás: Mediaworks Hungary ZRT., 9021 Győr, Újlak u. 4/a., Vezérgazdát: Szabó Ferenc – Nyomdatásem: 6729 Szeged, Szabadkai út 20. – ISSN 2061-1501

